

2001

Economie

**Jaarlijkse enquête naar de structuur van de
ondernemingen**
Diensten - 1998

Economie
Jaarlijkse enquête naar de structuur
van de ondernemingen - Diensten

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek biedt onpartijdige informatie tegen een redelijke prijs.

De informatie wordt conform de wet verspreid, meer bepaald voor wat betreft de privacy

De statistieken worden ingedeeld in acht domeinen:

Algemeen	Economie en financiën
Grondgebied en leefmilieu	Landbouw en vergelijkbare activiteiten
Bevolking	Industrie
Samenleving	Diensten, handel en vervoer

Alle rechten voorbehouden. Het vertalen, bewerken, reproduceren op welke wijze dan ook, inbegrepen fotografie en microfilm, is niet toegelaten, tenzij met schriftelijke machtiging vanwege het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Het citeren van korte uittreksels als toelichting of bewijsvoering in een artikel, een boekbespreking of een boek is evenwel toegestaan, mits de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Verantwoordelijke uitgever: Claude Cheruy

© 2001, NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK *uitgever*

B-1000 Brussel – 44 Leuvenseweg

Voorwoord

Deze publicatie van het NIS over de dienstensector voor het referentiejaar 1998 geeft een overzicht van de belangrijkste economische structurele kenmerken van ondernemingen uit de marktgerichte dienstensectoren van België. Deze gegevens zijn gehaald uit « de jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen 1998 ». De sectoren die behandeld worden zijn de Horeca, vervoer en communicatie, onroerende goederen, verhuur en andere diensten aan bedrijven.

In het eerste deel van deze publicatie worden de voornaamste boekhoudkundige variabelen weergegeven. In het tweede deel wordt een gedetailleerde studie over de tewerkstelling in de sectoren van diensten aan ondernemingen voorgesteld.

In het derde deel zijn de voornaamste resultaten van iedere economische sector uitgesplitst naar grootteklasse.

In het vierde deel wordt er uiteindelijk een studie voorgesteld van de verenigingen en de coöperatieven, bekeken over alle activiteiten die bestreken worden door de jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen.

Voor uitvoerige methodologische toelichtingen wordt verwezen naar de publicatie "Jaarlijkse enquête over de structuur van de ondernemingen - publicatie van de enquête 1998", verkrijgbaar bij het NIS.

Economie
Jaarlijkse enquête naar de structuur
van de ondernemingen

Diensten

1998

Inhoud

Samenvattende tabellen

Voornaamste boekhoudkundige variabelen.....	2
Investerings.....	6
Effectifs salaries – Personeelkosten	10

Sectorieel overzicht van de resultaten

Resultaten per activiteit	14
---------------------------------	----

Flexibiliteit van de arbeid in de dienstensector

Commentaar.....	44
Structuur regulier personeel in de dienstensector.....	51
Aantal gepresteerde uren: voltijdse werknemers, deeltijdse werknemers, uitzendkrachten	53
Aantal uren gepresteerd door uitzendkrachten, naar grootteklasse van werkzame personen	55
Aantal ondernemingen naar grootteklasse van werkzame personen	57
Uitzendkrachten aantal uren, betalingen, kost per uur	59

De verenigings- en coöperatieve economie

Inleiding	62
Benadering van de sociale economie.....	63
Analyse	63
Slotbeschouwingen	78

Samenvattende tabellen

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Voornaamste boekhoudkundige variabelen (Mo BEF)

NACE code	Beschrijving van de activiteitscode	Omzet	Waarde van de productie	Toegevoegde waarde tegen factorkosten
Sectie H 55	Hotels en restaurants	268.646	268.859	98.199
55.1 + 55.2	Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf	58.407	58.530	28.339
55.3 + 55.4 + 55.5	Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering	210.239	210.329	69.860
Sectie I 60 tot 64	Vervoer, opslag en communicatie	1.450.933	1.473.222	593.778
60	Vervoer te land	377.413	393.745	246.043
60.1	Vervoer per spoor	60.700	75.950	107.250
60.21 + 60.22 + 60.23	Personenvervoer over de weg of in de steden	46.520	47.554	41.413
60.24	Goederenvervoer en verhuisdiensten	268.474	268.523	96.687
60.3	Transport door pijpleidingen	1.718	1.718	692
61	Vervoer over water	70.053	70.056	2.473
61.1	Zee- en kustvaart	64.816	64.816	904
61.2	Binnenvaart	5.237	5.240	1.569
62	Luchtvaart	136.074	136.436	28.993
63	Vervoerondersteunende activiteiten	530.341	530.647	111.571
63.1 + 63.2 + 63.4	Diensten voor vervoer, excl. reisagentschappen	396.259	396.569	103.654
63.3	Reisbureaus en touroperators	134.082	134.078	7.916
64	Post en Telecommunicatie	337.052	342.338	204.697
64.1	Postactiviteiten	98.613	98.616	66.032
64.2	Telecommunicatie	238.439	243.721	138.665
Sectie K 70 tot 74	Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven	1.490.297	1.481.515	613.509
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	151.934	154.779	57.834
71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	125.894	125.931	52.009
71.1 + 71.2	Verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen	81.591	81.537	31.138

Bruto exploitatie-overschot	Totale waarde van de aankopen van goederen en diensten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Beschrijving van de activiteitscode
40.490	166.982	57.709	30.252	Hotels en restaurants
9.576	28.690	18.763	7.678	Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf
30.913	138.292	38.946	22.574	Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering
183.327	957.617	410.450	166.282	Vervoer, opslag en communicatie
61.325	229.954	184.718	83.748	Vervoer te land
19.500	30.500	87.750	45.565	Vervoer per spoor
6.620	28.815	34.793	10.850	Personenvervoer over de weg of in de steden
34.575	169.615	62.112	27.306	Goederenvervoer en verhuisdiensten
630	1.024	62	26	Transport door pijpleidingen
-221	67.561	2.695	3.002	Vervoer over water
-1.075	63.953	1.979	2.223	Zee- en kustvaart
853	3.607	716	780	Binnenvaart
4.808	107.549	24.186	4.520	Luchtvaart
35.195	415.946	76.375	37.771	Vervoerondersteunende activiteiten
33.914	289.777	69.740	36.334	Diensten voor vervoer, excl. reisagentschappen
1.281	126.169	6.635	1.437	Reisbureaus en touroperators
82.221	136.608	122.477	37.241	Post en Telecommunicatie
8.173	32.414	57.859	3.193	Postactiviteiten
74.047	104.194	64.618	34.048	Telecommunicatie
235.314	868.208	378.195	247.029	Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven
42.682	100.206	15.152	67.287	Verhuur en handel in onroerende goederen
42.696	72.052	9.313	104.075	Verhuur zonder bedieningspersoneel
26.788	49.147	4.351	77.647	Verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Voornaamste boekhoudkundige variabelen (Mo BEF)

NACE code	Beschrijving van de activiteitscode	Omzet	Waarde van de productie	Toegevoegde waarde tegen factorkosten
71.3	Verhuur van machines en werktuigen	32.674	32.728	15.610
71.4	Verhuur van overige roerende goederen	11.628	11.665	5.261
72	Informatica en aanverwante activiteiten	181.523	182.434	78.489
73	Onderzoek & Ontwikkeling	20.847	19.973	10.490
74	Overige zakelijke dienstverlening	1.010.100	998.399	414.688
74.11 + 74.12 + 74.14 + 74.15	Advies en bijstand aan de bedrijfswereld, excl. markt- en opinieonderzoek	410.253	401.027	166.732
74.13	Markt- en opinieonderzoek	41.464	41.761	12.889
74.2 + 74.3	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses	139.412	136.019	52.830
74.4	Reclamewezen	145.620	145.970	24.735
74.5	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	89.212	89.201	78.967
74.6	Opsporings- en beveiligingsdiensten	17.688	17.845	13.575
74.7	Industriële reiniging	52.407	52.445	32.911
74.8	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven	114.043	114.130	32.048

Bruto exploitatie-overschot	Totale waarde van de aankopen van goederen en diensten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Beschrijving van de activiteitscode
13.005	16.625	2.605	22.602	Verhuur van machines en werktuigen
2.903	6.280	2.358	3.826	Verhuur van overige roerende goederen
23.568	104.285	54.921	8.301	Informatica en aanverwante activiteiten
1.289	10.141	9.201	3.445	Onderzoek & Ontwikkeling
125.079	581.523	289.609	63.921	Overige zakelijke dienstverlening
62.883	232.844	103.849	33.919	Advies en bijstand aan de bedrijfs wereld, excl. markt- en opinieonderzoek
5.676	28.631	7.213	3.327	Markt- en opinieonderzoek
18.840	83.153	33.990	9.296	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses
11.669	120.798	13.066	5.705	Reclamewezen
5.792	10.369	73.176	1.066	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel
512	4.239	13.063	587	Opsporings- en beveiligingsdiensten
5.990	19.322	26.921	2.348	Industriële reiniging
13.716	82.165	18.332	7.672	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Investerings (Mo BEF)

NACE code	Beschrijving van de activiteitscode	Bruto materiële investerings	Investerings in terreinen	Investerings in bestaande gebouwen of nieuwbouw
Sectie H 55	Hotels en restaurants	30.252	1.476	10.850
55.1 + 55.2	Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf	7.678	1.042	2.917
55.3 + 55.4 + 55.5	Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering	22.574	433	7.933
Sectie I 60 tot 64	Vervoer, opslag en communicatie	166.282	1.885	70.553
60	Vervoer te land	83.748	1.289	45.906
60.1	Vervoer per spoor	45.565	942	44.478
60.21 + 60.22 + 60.23	Personenvervoer over de weg of in de steden	10.850	11	95
60.24	Goederenvervoer en verhuisdiensten	27.306	332	1.333
60.3	Transport door pijpleidingen	26	4	0
61	Vervoer over water	3.002	11	494
61.1	Zee- en kustvaart	2.223	0	469
61.2	Binnenvaart	780	11	24
62	Luchtvaart	4.520	0	71
63	Vervoerondersteunende activiteiten	37.771	486	21.176
63.1 + 63.2 + 63.4	Diensten voor vervoer, excl. reisagentschappen	36.334	486	21.029
63.3	Reisbureaus en touroperators	1.437	0	147
64	Post en Telecommunicatie	37.241	100	2.906
64.1	Postactiviteiten	3.193	28	1.034
64.2	Telecommunicatie	34.048	72	1.871
Sectie K 70 tot 74	Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven	247.029	8.528	79.377
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	67.287	5.509	54.561
71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	104.075	277	1.113
71.1 + 71.2	Verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen	77.647	124	523

Investerings in machines en overige uitrusting	Niet-materiële investerings	Bruto materiële investerings / toegevoegde waarde	Beschrijving van de activiteitscode
17.927	895	30,8%	Hotels en restaurants
3.718	321	27,1%	Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf
14.209	574	32,3%	Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering
91.812	6.841	28,0%	Vervoer, opslag en communicatie
34.520	736	34,0%	Vervoer te land
145	397	42,5%	Vervoer per spoor
9.949	107	26,2%	Personenvervoer over de weg of in de steden
24.404	231	28,2%	Goederenvervoer en verhuisdiensten
22	1	3,7%	Transport door pijpleidingen
2.498	7	121,4%	Vervoer over water
1.753	6	245,8%	Zee- en kustvaart
745	0	49,7%	Binnenvaart
4.449	15	15,6%	Luchtvaart
16.109	1.079	33,9%	Vervoerondersteunende activiteiten
14.819	782	35,1%	Diensten voor vervoer, excl. reisagentschappen
1.290	297	18,2%	Reisbureaus en touroperators
34.236	5.005	18,2%	Post en Telecommunicatie
2.131	88	4,8%	Postactiviteiten
32.105	4.917	24,6%	Telecommunicatie
159.124	14.390	40,3%	Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven
7.217	260	116,3%	Verhuur en handel in onroerende goederen
102.685	114	200,1%	Verhuur zonder bedieningspersoneel
77.000	36	249,4%	Verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Investerings (Mo BEF)

NACE code	Beschrijving van de activiteitscode	Bruto materiële investeringen	Investerings in terreinen	Investerings in bestaande gebouwen of nieuwbouw
71.3	Verhuur van machines en werktuigen	22.602	4	278
71.4	Verhuur van overige roerende goederen	3.826	148	312
72	Informatica en aanverwante activiteiten	8.301	227	1.352
73	Onderzoek & Ontwikkeling	3.445	132	778
74	Overige zakelijke dienstverlening	63.921	2.383	21.573
74.11 + 74.12 + 74.14 + 74.15	Advies en bijstand aan de bedrijfswereld, excl. markt- en opinieonderzoek	33.919	1.444	11.700
74.13	Markt- en opinieonderzoek	3.327	269	1.915
74.2 + 74.3	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses	9.296	229	3.153
74.4	Reclamewezen	5.705	135	1.767
74.5	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	1.066	3	152
74.6	Opsporings- en beveiligingsdiensten	587	3	98
74.7	Industriële reiniging	2.348	9	181
74.8	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven	7.672	291	2.607

Investerings in machines en overige uitrusting	Niet-materiële investerings	Bruto materiële investerings / toegevoegde waarde	Beschrijving van de activiteitscode
22.320	39	144,8%	Verhuur van machines en werktuigen
3.366	39	72,7%	Verhuur van overige roerende goederen
6.722	4.951	10,6%	Informatica en aanverwante activiteiten
2.535	2.605	32,8%	Onderzoek & Ontwikkeling
39.964	6.459	15,4%	Overige zakelijke dienstverlening
20.776	3.629	20,3%	Advies en bijstand aan de bedrijfswereld, excl. markt- en opinieonderzoek
1.143	95	25,8%	Markt- en opinieonderzoek
5.913	1.902	17,6%	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses
3.803	168	23,1%	Reclamewezen
911	49	1,3%	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel
486	98	4,3%	Opsponnings- en beveiligingsdiensten
2.159	243	7,1%	Industriële reiniging
4.774	276	23,9%	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Aantal werknemers - Personeelskosten (Mo BEF)

NACE code	Beschrijving van de activiteitscode	Aantal werknemers	Personeels- kosten	Lonen	Sociale premies
Sectie H 55	Hotels en restaurants	100.871	57.709	43.336	14.373
55.1 + 55.2	Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf	17.640	18.763	14.115	4.648
55.3 + 55.4 + 55.5	Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering	83.231	38.946	29.221	9.725
Sectie I 60 tot 64	Vervoer, opslag en communicatie	241.093	410.450	283.568	126.882
60	Vervoer te land	112.608	184.718	118.339	66.379
60.1	Vervoer per spoor	40.609	87.750	49.800	37.950
60.21 + 60.22 + 60.23	Personenvervoer over de weg of in de steden	25.993	34.793	23.863	10.931
60.24	Goederenvervoer en verhuisdiensten	45.998	62.112	44.631	17.481
60.3	Transport door pijpleidingen	8	62	45	17
61	Vervoer over water	1.521	2.695	2.066	629
61.1	Zee- en kustvaart	1.056	1.979	1.585	393
61.2	Binnenvaart	465	716	481	235
62	Luchtvaart	13.167	24.186	18.000	6.186
63	Vervoerondersteunende activiteiten	38.243	76.375	53.853	22.522
63.1 + 63.2 + 63.4	Diensten voor vervoer, excl. reisagentschappen	32.338	69.740	48.809	20.930
63.3	Reisbureaus en touroperators	5.905	6.635	5.044	1.592
64	Post en Telecommunicatie	75.554	122.477	91.310	31.167
64.1	Postactiviteiten	46.999	57.859	49.555	8.304
64.2	Telecommunicatie	28.555	64.618	41.754	22.864
Sectie K 70 tot 74	Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven	303.094	378.195	280.043	98.152
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	12.083	15.152	11.245	3.907
71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	6.827	9.313	6.919	2.394
71.1 + 71.2	Verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen	2.260	4.351	3.238	1.112

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Aantal werknemers - Personeelskosten (Mo BEF)

NACE code	Beschrijving van de activiteitscode	Aantal werknemers	Personeels- kosten	Lonen	Sociale premies
71.3	Verhuur van machines en werktuigen	1.859	2.605	1.916	689
71.4	Verhuur van overige roerende goederen	2.708	2.358	1.765	592
72	Informatica en aanverwante activiteiten	26.213	54.921	41.398	13.523
73	Onderzoek & Ontwikkeling	3.632	9.201	6.765	2.435
74	Overige zakelijke dienstverlening	254.339	289.609	213.716	75.893
74.11 + 74.12 +	Advies en bijstand aan de bedrijfswereld, excl. markt- en opinieonderzoek	47.633	103.849	77.424	26.425
74.14 + 74.15					
74.13	Markt- en opinieonderzoek	3.432	7.213	5.667	1.546
74.2 + 74.3	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses	18.137	33.990	25.211	8.780
74.4	Reclamewezen	8.109	13.066	10.270	2.796
74.5	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	115.204	73.176	53.773	19.402
74.6	Opsporings- en beveiligingsdiensten	10.266	13.063	9.204	3.859
74.7	Industriële reiniging	38.950	26.921	18.228	8.693
74.8	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven	12.608	18.332	13.938	4.393

Sectorieel overzicht van de resultaten

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Inlichtingen

De dienstensectoren die in dit deel bekeken worden, zijn beperkter dan de dienstensectoren die bestreken worden door de structuurenquête.

De volgende activiteiten worden niet hernomen in de resultaten omwille van de vertrouwelijkheid van de resultaten, uitgesplitst naar grootteklasse

- 60.1 Vervoer per spoor
- 60.3 Transport door pijpleidingen
- 61.1 Zee- en kustvaart
- 61.2 Binnenvaart

In dit tweede deel wordt iedere sector voorgesteld op een pagina, die de beschikbare informatie samenvat. De belangrijkste variabelen (omzet, toegevoegde waarde, personeelskosten, materiële investeringen, aantal werkzame personen en aantal werknemers) zijn uitgesplitst naar grootteklasse naargelang het aantal werkzame personen. De resultaten van de jaren 1996 en 1997 zijn weergegeven naast die van 1998.

Het tweede deel van de voorstelling van elke sector geeft duidelijk op een grafische manier enkele fundamentele ratio's weer. Dit laat toe om op een snelle manier de verschillende sectoren onderling te vergelijken.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

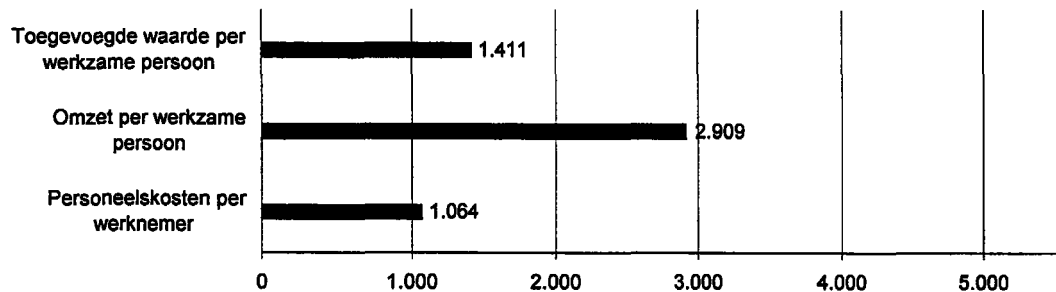
Sectorieel overzicht van de resultaten

55.1+55.2 Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf

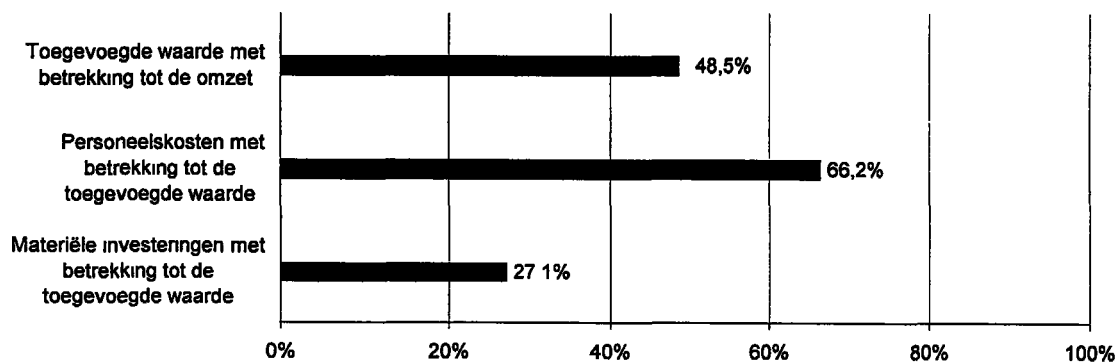
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	61.286	29.787	21.337	##	20.646	18.260
1997						
Alle klassen	58.611	28.791	19.509	9.162	20.277	17.668
1998						
Alle klassen	58.407	28.339	18.763	7.678	20.080	17.642
1-4 werkz.pers.	8.458	2.968	734	2.210	2.726	1.086
5-9 werkz.pers.	4.411	1.890	1.061	1.658	2.188	1.731
10-19 werkz.pers.	7.183	3.433	1.920	714	2.759	2.518
20-49 werkz.pers.	7.944	3.855	2.303	646	2.827	2.747
50-99 werkz.pers.	6.205	3.221	2.294	344	2.135	2.125
100-249 werkz.pers.	7.866	4.200	2.901	521	3.401	3.393
250-499 werkz.pers.	10.137	5.694	5.443	492	1.544	1.542
500-999 werkz.pers.	6.204	3.078	2.107	1.092	2.500	2.500

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

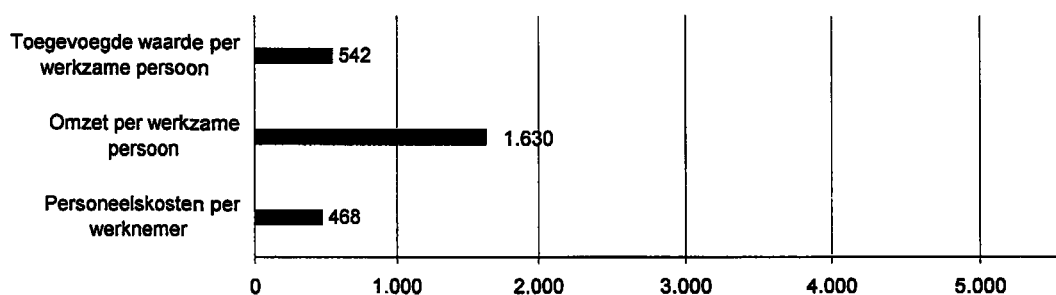
Sectorieel overzicht van de resultaten

55.3+55.4+55.5 Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering

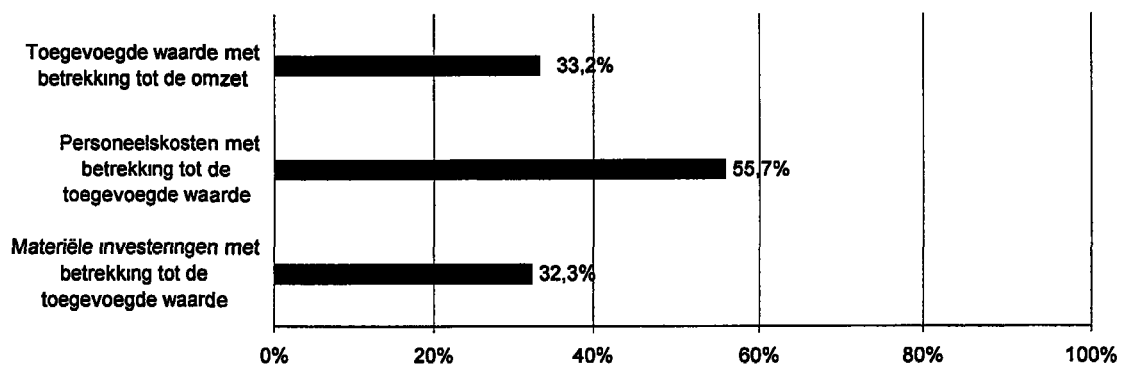
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	190.534	65.881	36.104	#	118.904	73.847
1997						
Alle klassen	193.435	70.325	35.773	18.543	116.757	73.893
1998						
Alle klassen	210.239	69.860	38.946	22.574	128.968	83.233
1-4 werkz.pers.	87.475	25.927	6.626	13.469	54.864	18.255
5-9 werkz.pers.	44.687	14.257	8.800	4.736	28.343	21.552
10-19 werkz.pers.	23.321	7.961	5.952	1.821	17.517	15.863
20-49 werkz.pers.	21.084	7.859	6.007	1.447	13.772	13.156
50-99 werkz.pers.	4.731	1.817	1.490	199	3.064	3.003
100-249 werkz.pers.	2.829	670	618	56	780	778
250-499 werkz.pers.	3.917	1.756	1.279	129	1.623	1.622
500-999 werkz.pers.	8.172	3.056	2.728	182	3.168	3.168
1000+ werkz.pers.	14.024	6.557	5.447	535	5.837	5.836

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

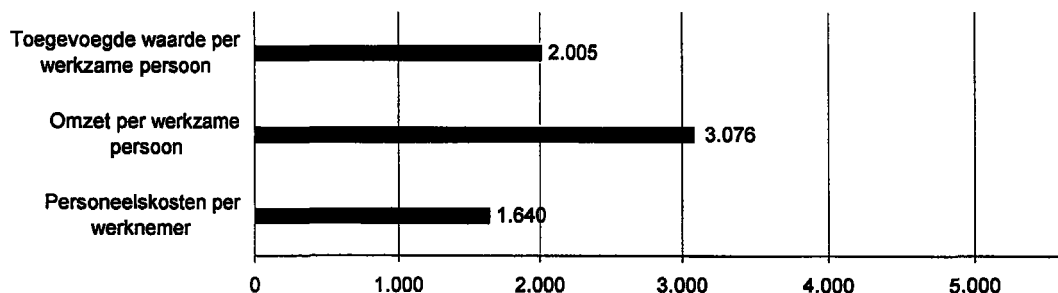
Sectorieel overzicht van de resultaten

60 Vervoer te land

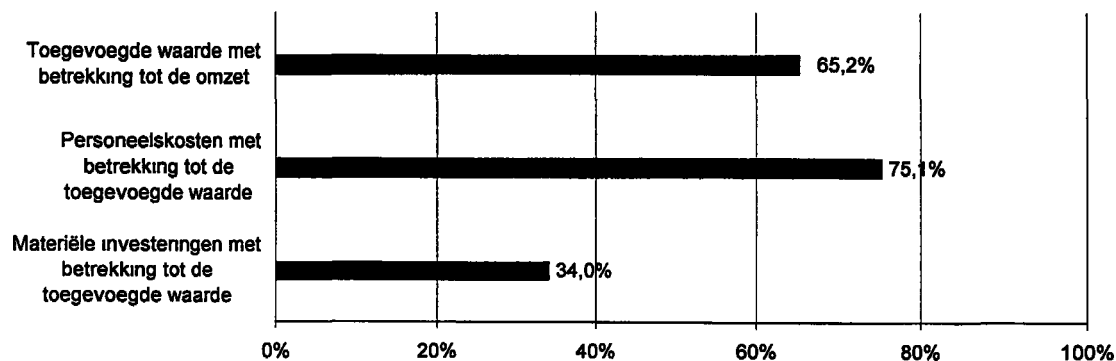
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	321.043	222.232	174.471	##	118.695	108.415
1997						
Alle klassen	347.855	235.087	180.882	79.302	122.165	111.848
1998						
Alle klassen	376.625	245.527	184.673	83.725	122.697	112.618
1-4 werkz.pers.	37.574	11.715	3.504	5.388	10.682	3.867
5-9 werkz.pers.	33.475	12.147	7.241	4.507	7.284	6.061
10-19 werkz.pers.	43.572	18.329	12.017	4.730	10.912	10.004
20-49 werkz.pers.	104.620	39.802	27.322	10.801	22.060	21.142
50-99 werkz.pers.	36.493	13.618	9.654	3.746	7.462	7.313
100-249 werkz.pers.	27.222	9.731	7.087	2.004	5.264	5.229
250-499 werkz.pers.	11.893	4.711	3.857	1.180	2.752	2.745
500-999 werkz.pers.	9.452	4.836	4.493	1.244	3.082	3.080
1000+ werkz.pers.	72.323	130.636	109.498	50.124	53.199	53.177

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Sectorieel overzicht van de resultaten

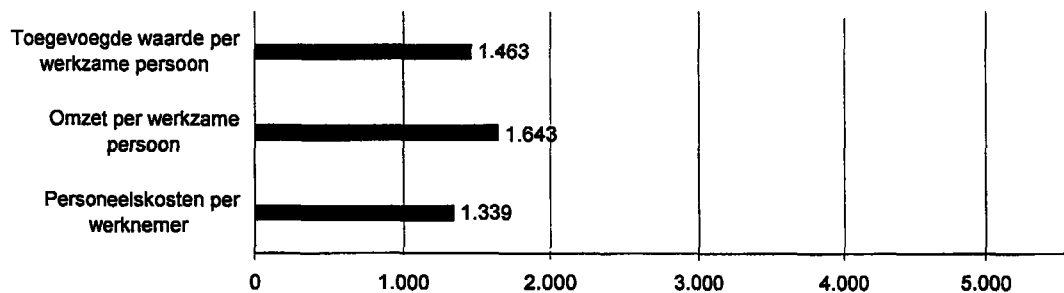
60.21+60.22+60.23 Personenvervoer over de weg of in de steden

Resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)*

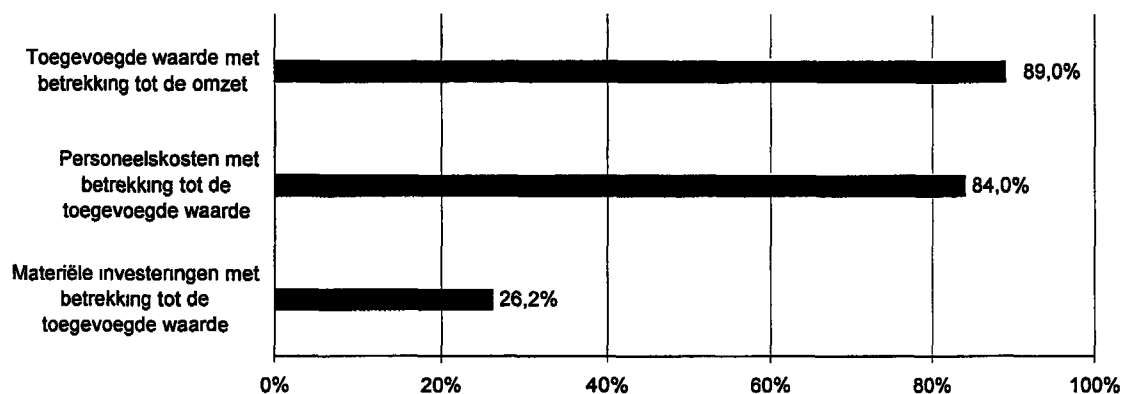
	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1998						
Alle klassen	46.520	41.413	34.793	10.850	28.317	25.992
1-49 werkz.pers.	23.747	10.841	6.857	3.963	10.636	8.344
50-99 werkz.pers.	4.809	2.232	1.546	818	1.691	1.663
100-249 werkz.pers.	831	547	416	161	502	499
250-999 werkz.pers.	5.453	4.359	4.165	1.349	2.902	2.902
1000+ werkz.pers.	11.680	23.435	21.809	4.559	12.586	12.584

* De resultaten voor 1996 en 1997 zijn vertrouwelijk.

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Sectorieel overzicht van de resultaten

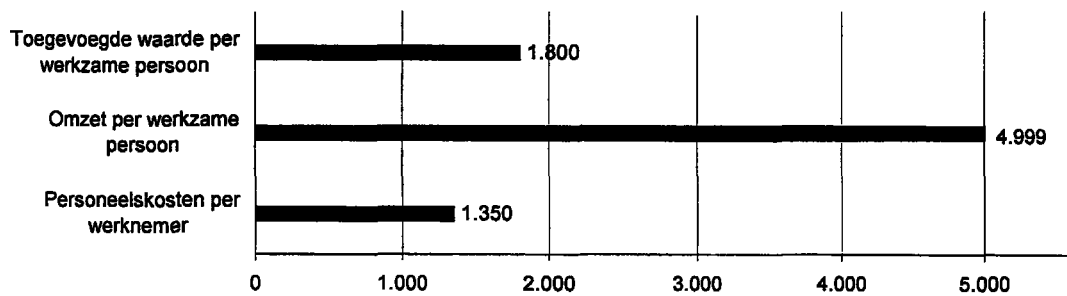
60.24 Goederenvervoer en verhuisdiensten

Resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)*

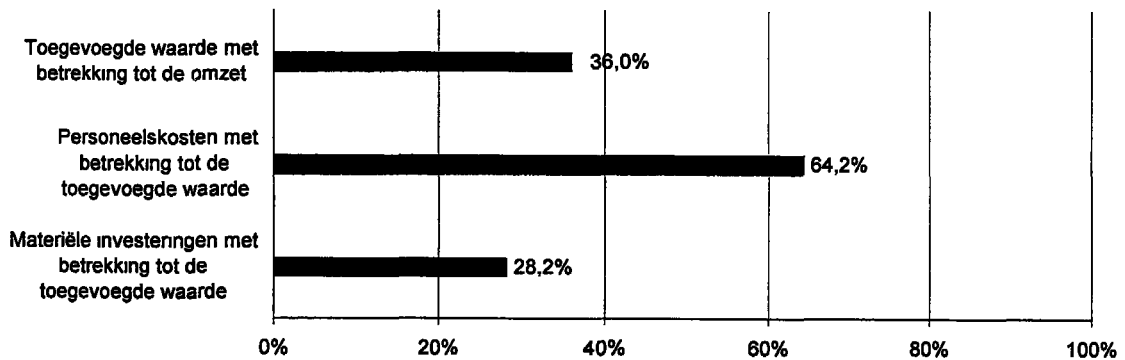
	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1998						
Alle klassen	268.474	96.687	62.112	27.306	53.704	45.999
1-4 werkz.pers.	33.088	10.209	2.994	4.569	7.884	2.772
5-9 werkz.pers.	30.291	10.602	6.408	3.766	5.801	4.797
10-19 werkz.pers.	35.650	15.076	9.780	3.830	8.223	7.552
20-49 werkz.pers.	95.478	35.040	23.967	9.295	18.331	17.575
50-99 werkz.pers.	31.684	11.387	8.108	2.928	5.771	5.650
100-249 werkz.pers.	26.391	9.185	6.671	1.843	4.762	4.730
250+ werkz.pers.	15.892	5.189	4.185	1.075	2.932	2.923

* De resultaten voor 1996 en 1997 zijn vertrouwelijk.

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

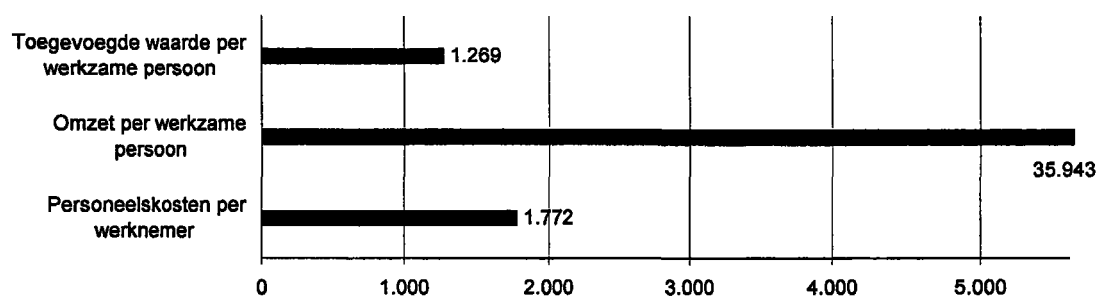
Sectorieel overzicht van de resultaten

61 Vervoer over water

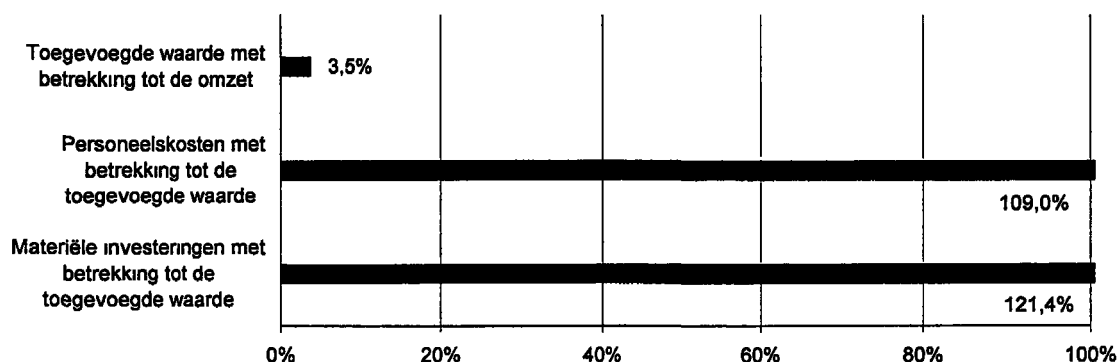
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	58.028	7.821	4.998	#	3.232	2.830
1997						
Alle klassen	77.005	4.284	3.092	1.740	2.248	1.758
1998						
Alle klassen	70.053	2.473	2.695	3.002	1.949	1.522
1-4 werkz.pers.	5.918	1.099	213	655	520	168
5-9 werkz.pers.	623	281	161	84	170	131
10-19 werkz.pers.	3.499	259	166	56	117	107
20+ werkz.pers.	60.013	835	2.155	2.208	1.142	1.116

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

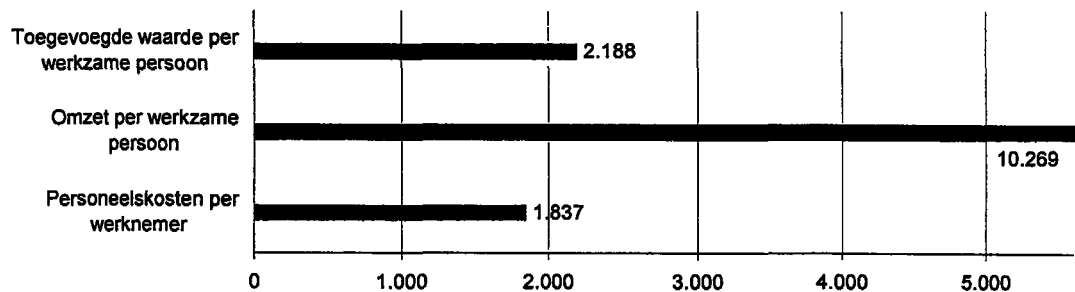
Sectorieel overzicht van de resultaten

62 Luchtvaart

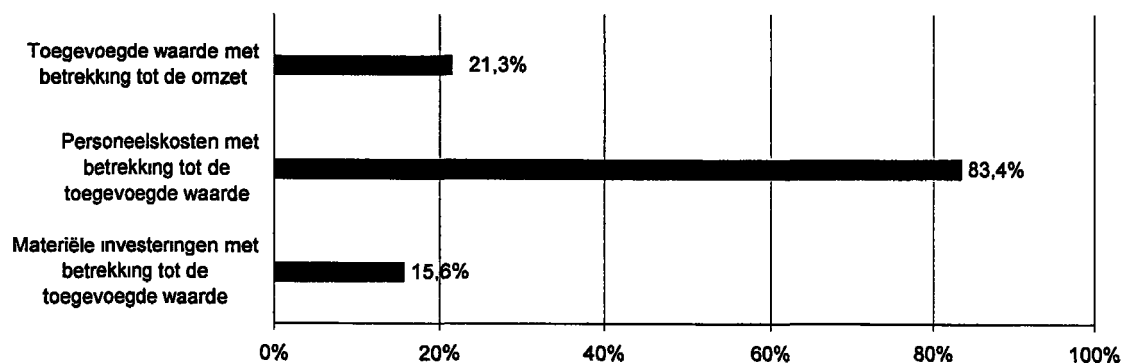
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	92.563	21.607	21.093	#	11.336	11.236
1997						
Alle klassen	111.328	24.808	21.885	4.247	12.040	11.971
1998						
Alle klassen	136.074	28.993	24.186	4.520	13.251	13.166
1-4 werkz.pers.	718	127	22	39	90	20
5-9 werkz.pers.	629	108	90	6	71	67
10-19 werkz.pers.	1.041	239	113	16	71	68
20+ werkz.pers.	133.687	28.519	23.960	4.459	13.019	13.011

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

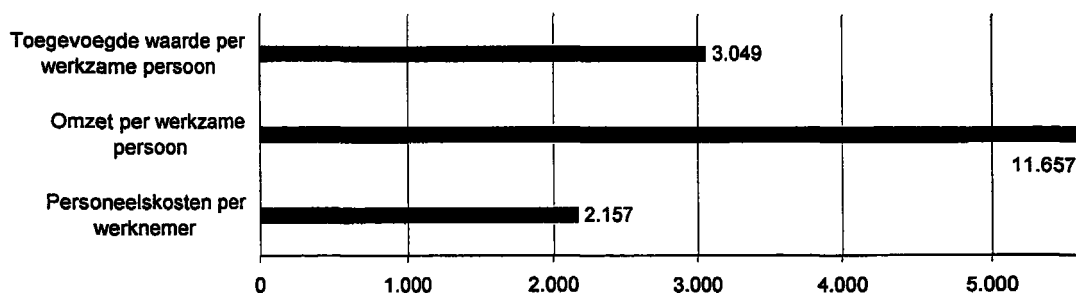
Sectorieel overzicht van de resultaten

63.1+63.2+63.4 Diensten voor vervoer, excl. reisagentschappen

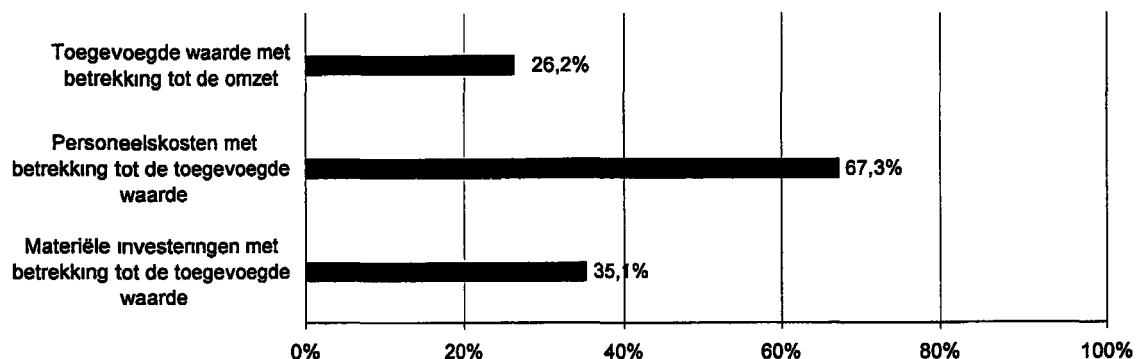
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	338.179	97.954	67.359	#	31.866	30.355
1997						
Alle klassen	357.251	99.714	67.670	54.864	33.146	31.551
1998						
Alle klassen	396.259	103.654	69.740	36.334	33.992	32.338
1-4 werkz.pers.	73.008	6.844	2.833	3.359	2.121	1.040
5-9 werkz.pers.	30.692	3.467	2.037	630	1.642	1.432
10-19 werkz.pers.	36.842	6.879	3.714	1.319	2.501	2.327
20-49 werkz.pers.	78.135	18.547	9.801	4.412	5.880	5.778
50-99 werkz.pers.	52.262	11.287	7.991	3.534	4.562	4.517
100-249 werkz.pers.	57.672	13.952	10.096	5.106	6.423	6.395
250+ werkz.pers.	67.649	42.679	33.268	17.974	10.863	10.849

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

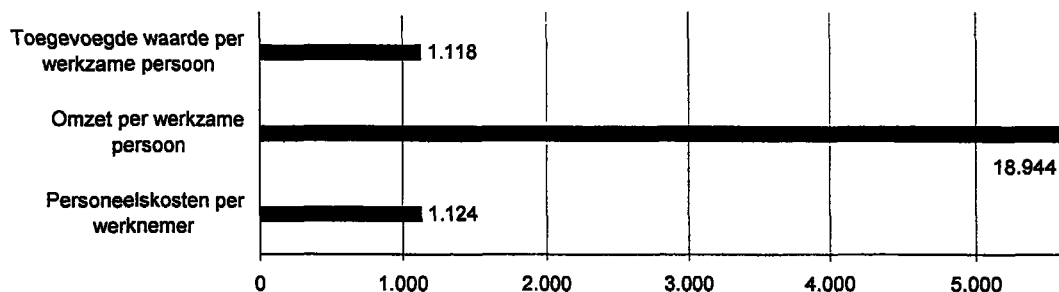
Sectorieel overzicht van de resultaten

63.3 Reisbureaus en touroperators

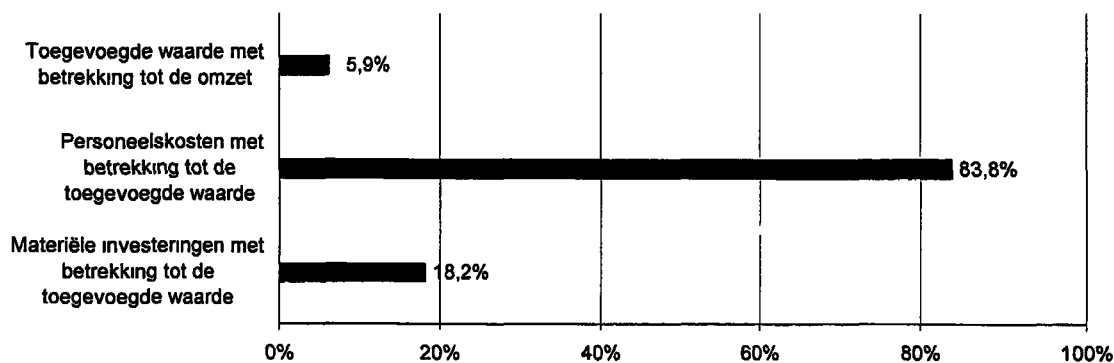
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	112.843	8.239	6.070	##	6.662	5.477
1997						
Alle klassen	120.924	8.242	6.102	1.529	6.316	5.290
1998						
Alle klassen	134.082	7.916	6.635	1.437	7.077	5.905
1-4 werkz.pers.	27.505	974	651	264	1.855	927
5-9 werkz.pers.	16.319	858	776	90	889	741
10-19 werkz.pers.	10.894	961	668	137	693	649
20-49 werkz.pers.	18.213	1.456	1.177	193	1.026	989
50-99 werkz.pers.	13.435	878	880	116	748	738
100-249 werkz.pers.	20.580	613	807	65	688	683
250+ werkz.pers.	27.136	2.176	1.676	573	1.178	1.178

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

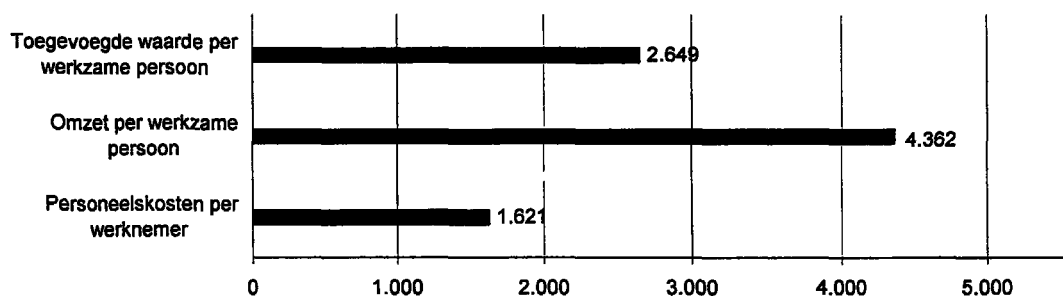
Sectorieel overzicht van de resultaten

64 Post en Telecommunicatie

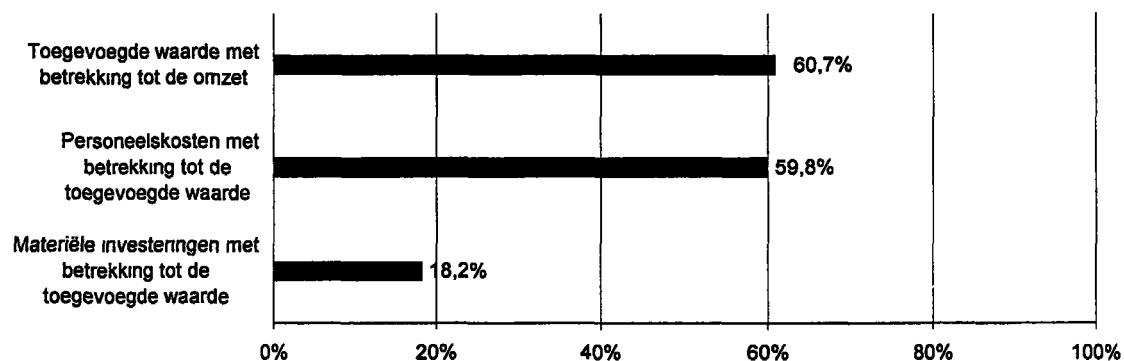
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	266.518	197.914	121.872	##	82.584	80.545
1997						
Alle klassen	294.053	193.921	119.644	41.138	79.618	78.015
1998						
Alle klassen	337.052	204.697	122.477	37.241	77.263	75.553
1-4 werkz.pers.	14.354	3.676	557	2.137	1.897	364
5-9 werkz.pers.	3.307	590	647	353	567	470
10-19 werkz.pers.	2.328	767	486	373	275	267
20-49 werkz.pers.	9.767	1.849	2.380	998	1.171	1.130
50-99 werkz.pers.	4.337	699	936	375	608	599
100-249 werkz.pers.	13.478	4.902	3.675	1.603	1.482	1.479
250-499 werkz.pers.	8.386	2.377	2.741	3.402	1.470	1.469
500-999 werkz.pers.	34.518	10.980	8.554	4.801	3.118	3.118
1000+ werkz.pers.	246.576	178.857	102.501	23.200	66.675	66.657

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

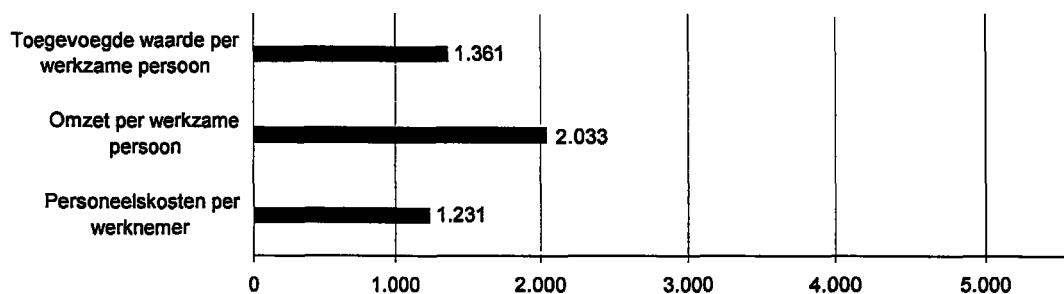
Sectorieel overzicht van de resultaten

64.1 Postactiviteiten

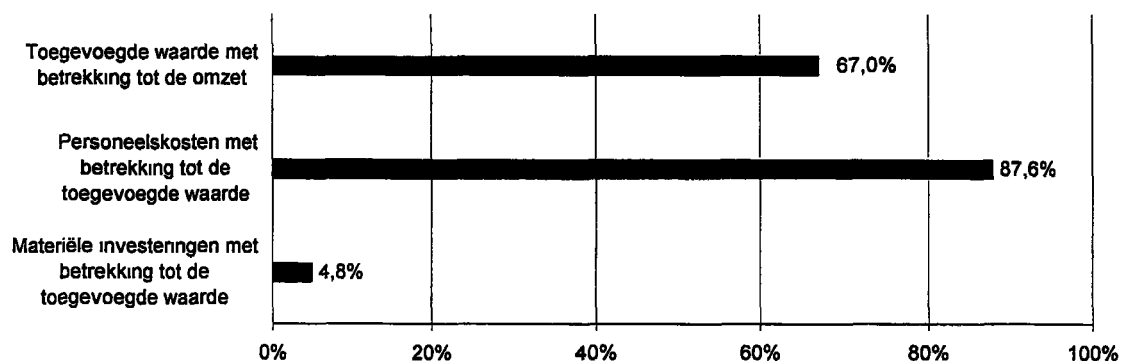
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	81.768	61.847	56.943	##	51.435	49.626
1997						
Alle klassen	93.256	65.044	57.484	4.277	49.888	48.399
1998						
Alle klassen	98.613	66.032	57.859	3.193	48.504	46.998
1-9 werkz.pers.	6.237	1.519	395	510	1.992	504
10-99 werkz.pers.	4.459	878	896	99	732	714
100-249 werkz.pers.	2.972	1.499	1.311	147	671	671
250+ werkz.pers.	84.945	62.137	55.258	2.437	45.109	45.109

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

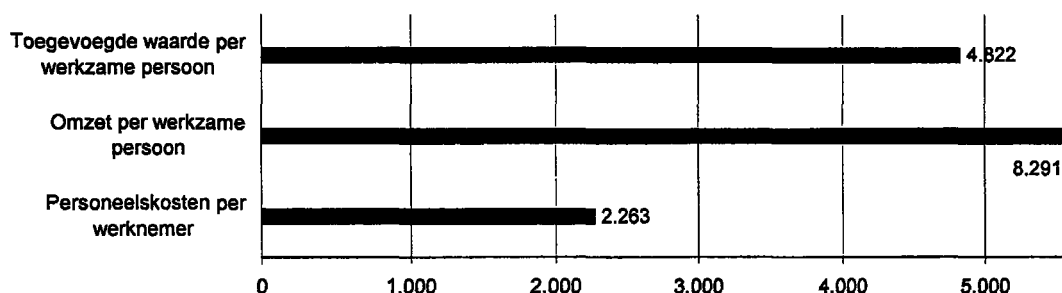
Sectorieel overzicht van de resultaten

64.2 Telecommunicatie

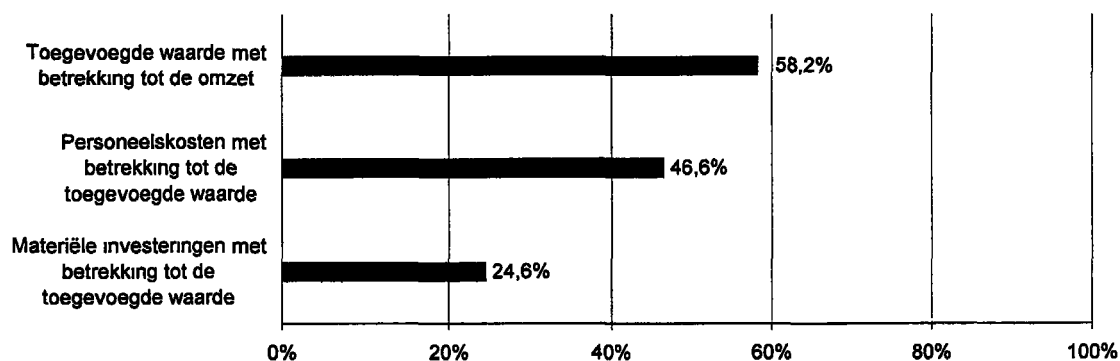
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	184.750	136.067	64.930	#	31.149	30.919
1997						
Alle klassen	200.797	128.877	62.160	36.861	29.730	29.616
1998						
Alle klassen	238.439	138.665	64.618	34.048	28.759	28.555
1-9 werkz.pers.	11.424	2.747	809	1.980	472	330
10-99 werkz.pers.	11.974	2.436	2.907	1.646	1.322	1.282
100-249 werkz.pers.	10.506	3.403	2.364	1.456	811	808
250+ werkz.pers.	204.535	130.078	58.538	28.966	26.154	26.135

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

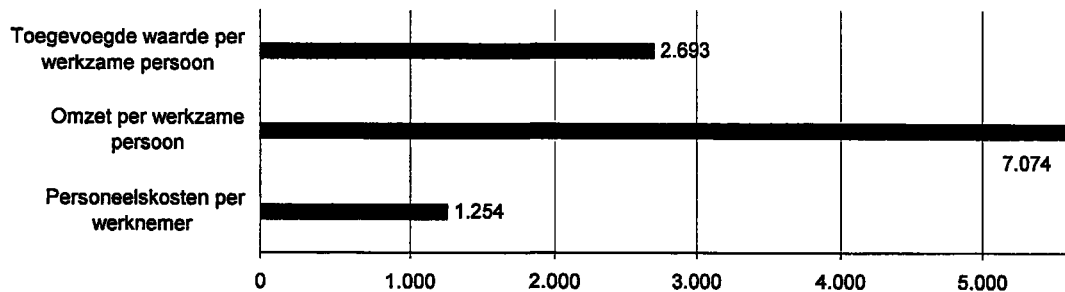
Sectorieel overzicht van de resultaten

70 Verhuur en handel in onroerende goederen

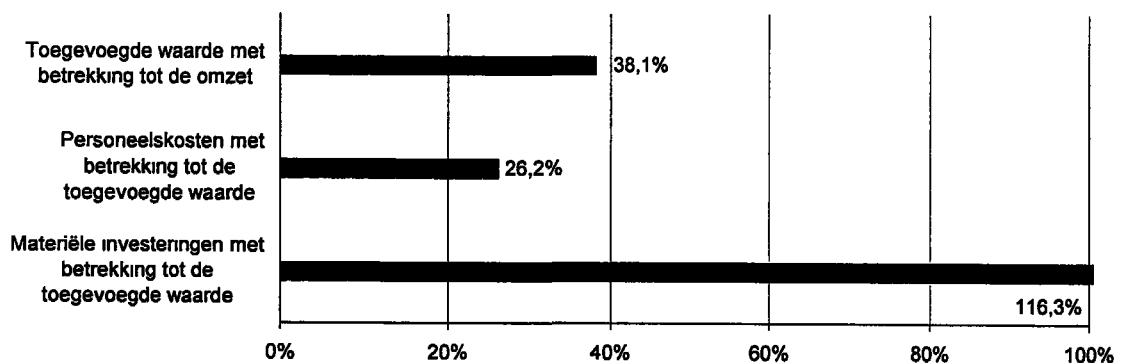
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	127.566	52.340	12.351	#	19.852	9.743
1997						
Alle klassen	141.100	57.833	13.859	38.773	19.867	11.293
1998						
Alle klassen	151.934	57.834	15.152	67.287	21.477	12.083
1-4 werkz.pers.	88.213	28.105	2.938	26.637	12.406	3.475
5-9 werkz.pers.	16.756	7.039	2.520	14.567	2.484	2.132
10-19 werkz.pers.	10.144	4.266	1.477	1.558	1.168	1.111
20-49 werkz.pers.	17.278	9.191	3.790	15.090	2.785	2.752
50-99 werkz.pers.	16.633	7.647	3.346	8.984	1.986	1.967
100-249 werkz.pers.	2.910	1.586	1.082	451	648	646

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

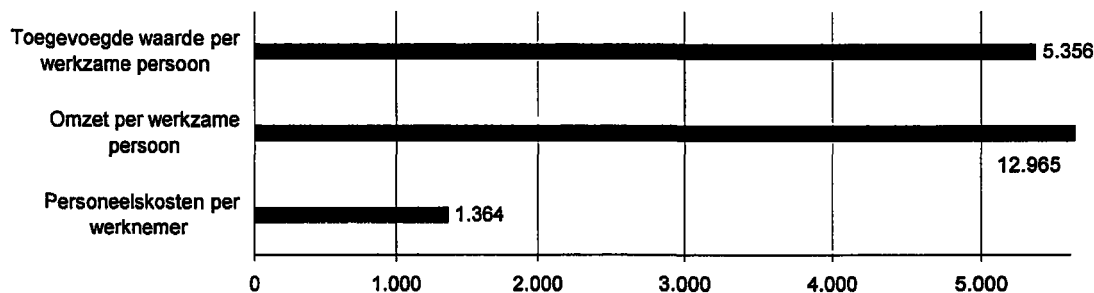
Sectorieel overzicht van de resultaten

71 Verhuur zonder bedieningspersoneel

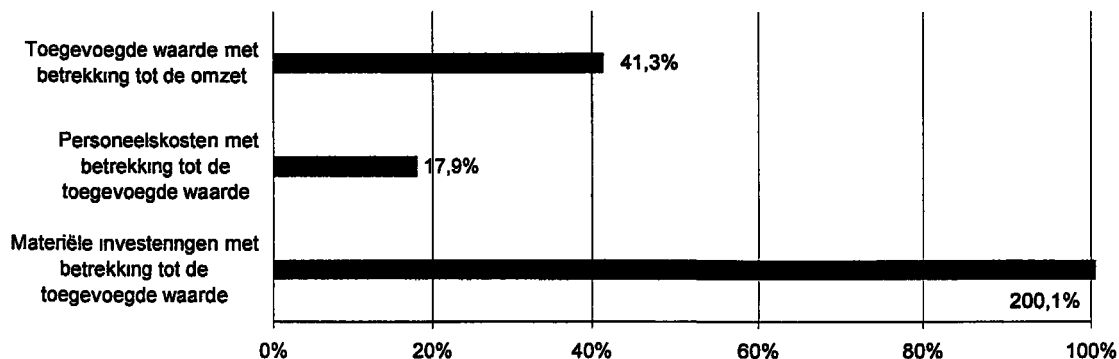
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	116.731	52.785	11.403	#	10.912	7.512
1997						
Alle klassen	120.953	50.215	8.493	65.883	8.803	6.271
1998						
Alle klassen	125.894	60.864	9.874	112.959	9.185	6.871
1-4 werkz.pers.	23.536	12.484	752	30.386	2.885	749
5-9 werkz.pers.	11.999	5.580	899	6.151	750	663
10-19 werkz.pers.	24.060	15.018	1.773	17.709	1.170	1.119
20-49 werkz.pers.	29.553	9.310	1.994	14.680	1.288	1.262
50-99 werkz.pers.	26.928	13.079	2.040	33.471	1.170	1.156
100-249 werkz.pers.	6.635	3.285	1.044	8.614	443	443
250+ werkz.pers.	3.183	2.109	1.373	1.949	1.479	1.479

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

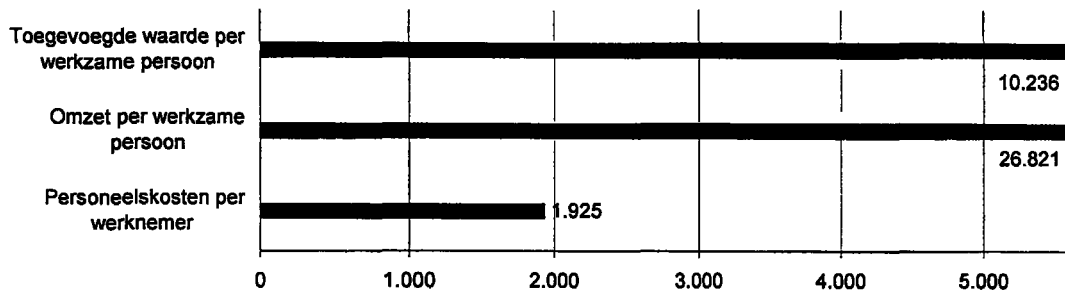
Sectorieel overzicht van de resultaten

71.1+71.2 Verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen

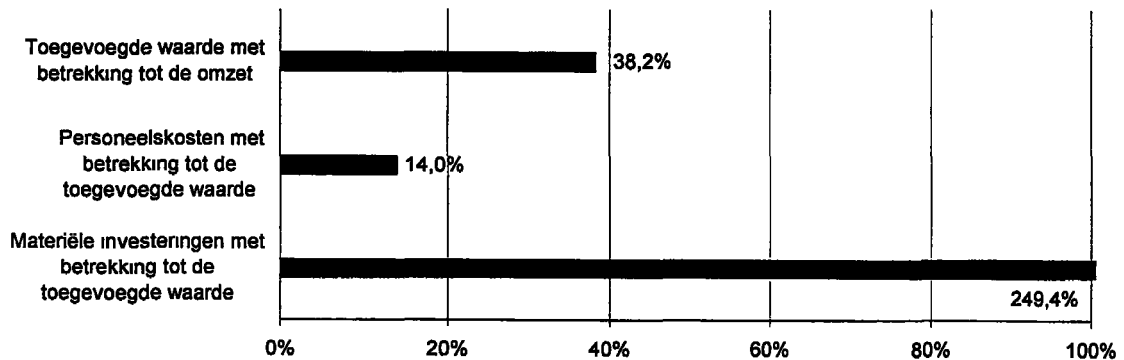
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	64.521	26.397	4.051	#	3.314	2.343
1997						
Alle klassen	78.011	30.246	3.973	50.395	3.062	2.358
1998						
Alle klassen	81.591	31.138	4.351	77.647	3.043	2.260
1-4 werkz.pers.	11.930	5.681	191	25.837	891	129
5-9 werkz.pers.	4.914	1.823	261	3.039	148	141
10-19 werkz.pers.	12.965	2.882	587	4.401	344	337
20-49 werkz.pers.	25.169	7.507	1.068	13.801	599	594
50-99 werkz.pers.	19.978	9.959	1.199	21.955	618	616
100-249 werkz.pers.	6.635	3.285	1.044	8.614	443	443

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

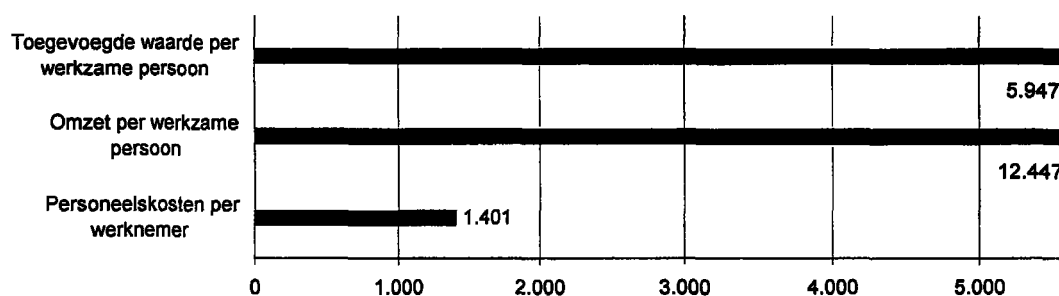
Sectorieel overzicht van de resultaten

71.3 Verhuur van machines en werktuigen

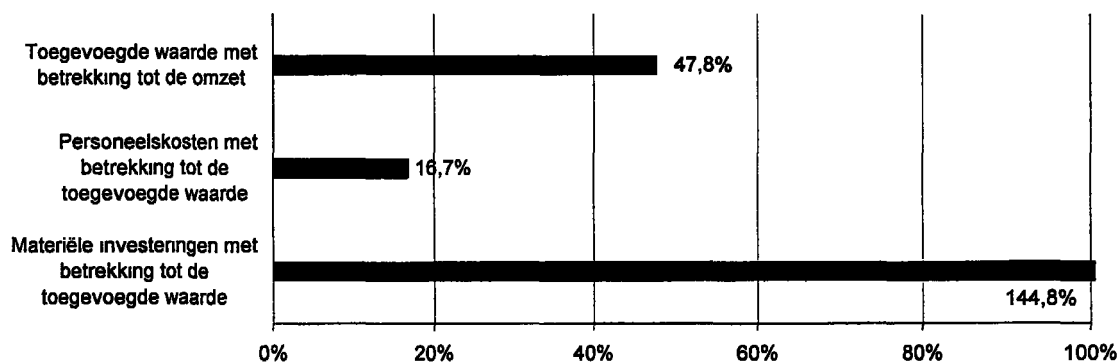
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	42.814	21.908	5.759	##	4.151	3.332
1997						
Alle klassen	33.767	15.825	2.917	13.421	2.845	2.045
1998						
Alle klassen	32.674	15.610	2.605	22.602	2.624	1.858
1-4 werkz.pers.	7.176	3.402	280	2.274	997	310
5-9 werkz.pers.	5.102	1.878	319	1.556	301	261
10-19 werkz.pers.	10.328	6.068	593	6.654	413	391
20+ werkz.pers.	10.069	4.262	1.413	12.118	913	896

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

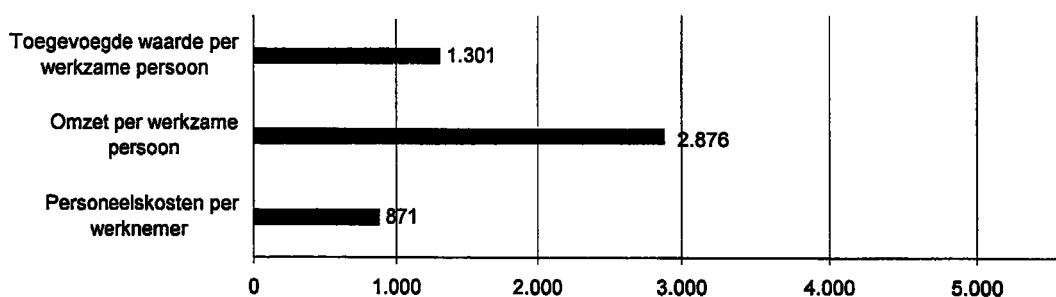
Sectorieel overzicht van de resultaten

71.4 Verhuur van overige roerende goederen

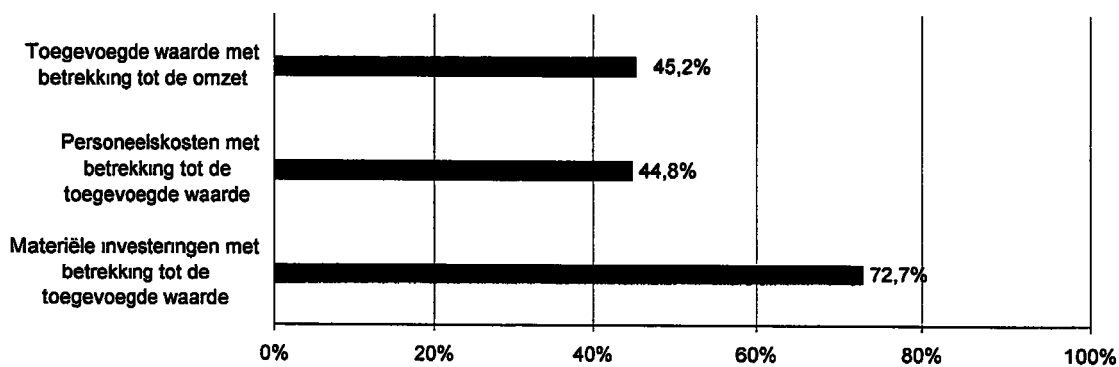
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	9.395	4.480	1.593	##	3.447	1.837
1997						
Alle klassen	9.176	4.143	1.604	2.066	2.896	1.868
1998						
Alle klassen	11.628	5.261	2.358	3.826	4.043	2.708
1-4 werkz.pers.	4.430	1.449	115	1.083	1.410	270
5-9 werkz.pers.	1.984	721	343	357	607	441
10-19 werkz.pers.	766	322	173	160	219	206
20-99 werkz.pers.	1.265	660	354	277	328	312
100+ werkz.pers.	3.183	2.109	1.373	1.949	1.479	1.479

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

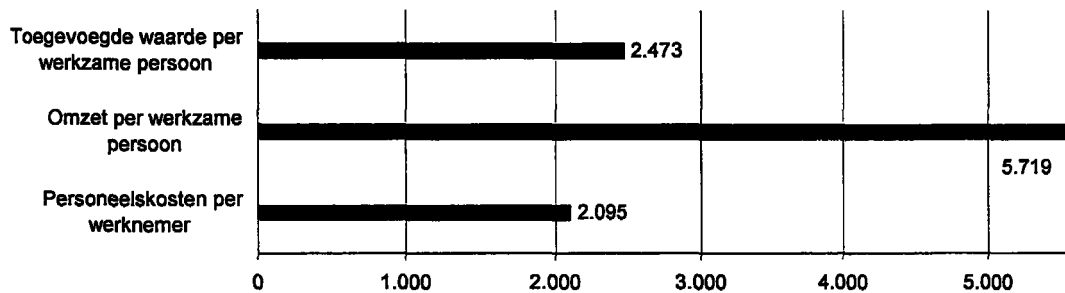
Sectorieel overzicht van de resultaten

72 Informatica en aanverwante activiteiten

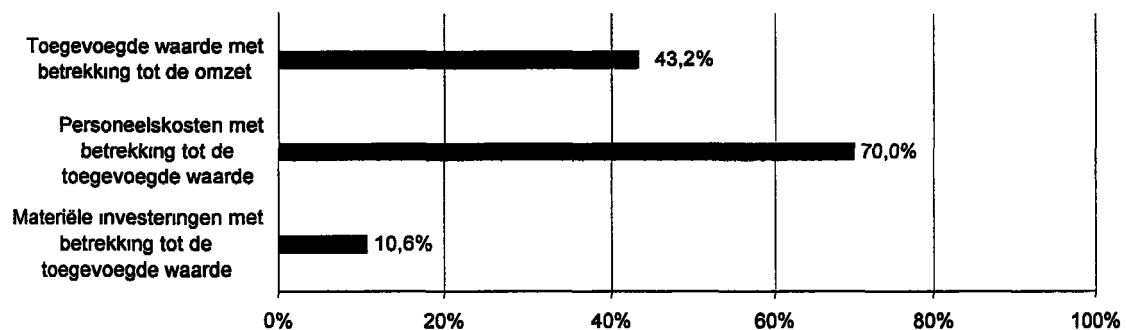
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	119.666	51.239	38.431	#	24.093	19.010
1997						
Alle klassen	134.200	58.335	43.966	5.804	26.504	21.816
1998						
Alle klassen	181.523	78.489	54.921	8.301	31.738	26.213
1-4 werkz.pers.	24.618	9.870	2.263	2.510	6.923	1.861
5-9 werkz.pers.	9.833	2.912	1.771	361	1.063	986
10-19 werkz.pers.	22.118	7.468	5.983	1.123	3.339	3.087
20-49 werkz.pers.	26.733	12.280	9.500	1.016	4.743	4.670
50-99 werkz.pers.	24.661	12.522	8.832	1.090	3.980	3.945
100-249 werkz.pers.	28.711	12.808	9.649	865	4.423	4.417
250-499 werkz.pers.	27.366	12.564	9.681	766	4.246	4.226
500+ werkz.pers.	17.483	8.065	7.243	568	3.021	3.021

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

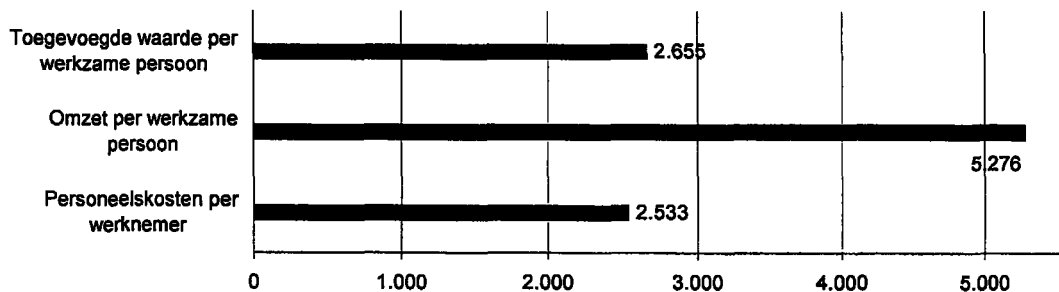
Sectorieel overzicht van de resultaten

73 Onderzoek & Ontwikkeling

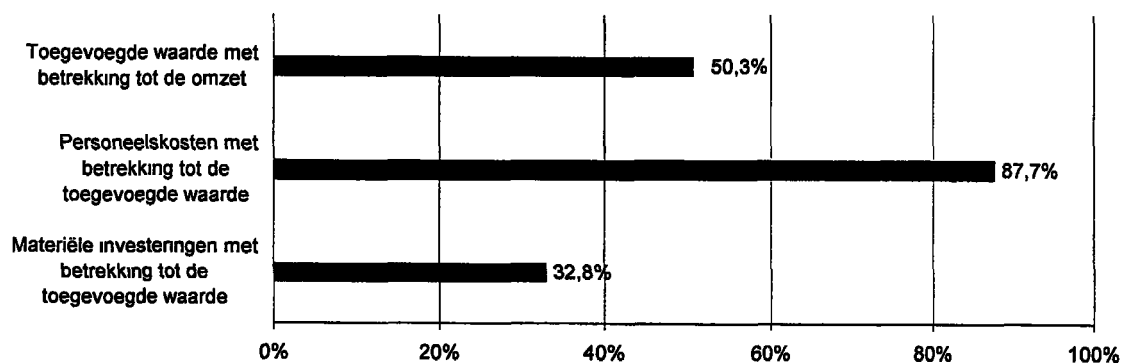
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	20.329	11.842	9.981	#	3.916	3.755
1997						
Alle klassen	20.711	12.331	8.906	1.985	3.599	3.451
1998						
Alle klassen	20.847	10.490	9.201	3.445	3.951	3.633
1-4 werkz.pers.	1.188	607	79	715	285	66
5-19 werkz.pers.	604	327	288	56	276	194
20-49 werkz.pers.	959	424	323	75	216	201
50-99 werkz.pers.	3.049	-335	951	484	424	424
100-249 werkz.pers.	7.562	4.457	3.399	524	1.242	1.242
250+ werkz.pers.	7.484	5.011	4.161	1.591	1.508	1.506

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

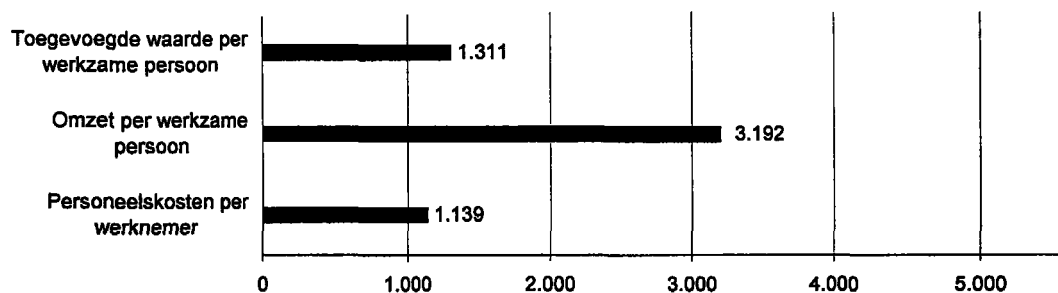
Sectorieel overzicht van de resultaten

74 Overige zakelijke dienstverlening

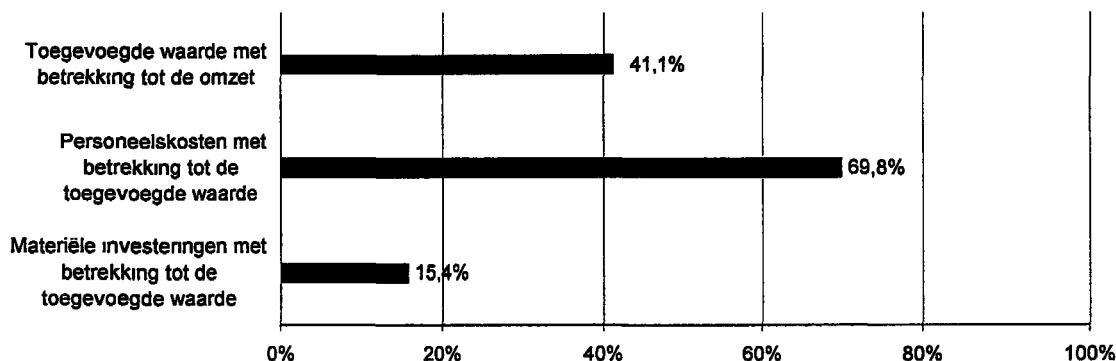
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	882.123	364.902	247.446	#	272.524	215.523
1997						
Alle klassen	891.895	373.017	254.554	79.354	291.427	234.771
1998						
Alle klassen	1.010.100	414.588	289.609	63.921	316.413	254.334
1-4 werkz.pers.	267.431	82.307	19.496	33.979	73.307	17.788
5-20 werkz.pers.	185.851	64.168	45.542	8.493	34.877	29.712
20-49 werkz.pers.	171.494	58.568	41.689	5.073	22.043	21.229
50-99 werkz.pers.	82.421	31.037	25.952	2.245	13.586	13.287
100-249 werkz.pers.	127.697	45.969	37.085	9.779	21.903	21.695
250-499 werkz.pers.	40.265	23.597	20.363	1.317	12.718	12.663
500+ werkz.pers.	134.940	109.043	99.482	3.035	137.979	137.960

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

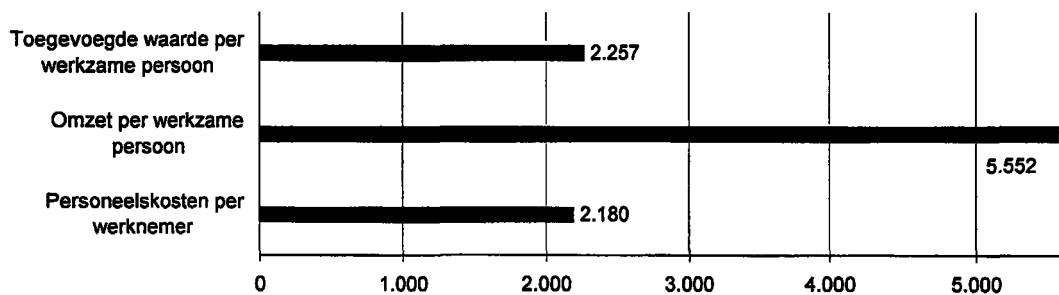
Sectorieel overzicht van de resultaten

74.11+74.12+74.14+74.15 Advies en bijstand aan de bedrijfswereld, excl. markt- en opinieonderzoek

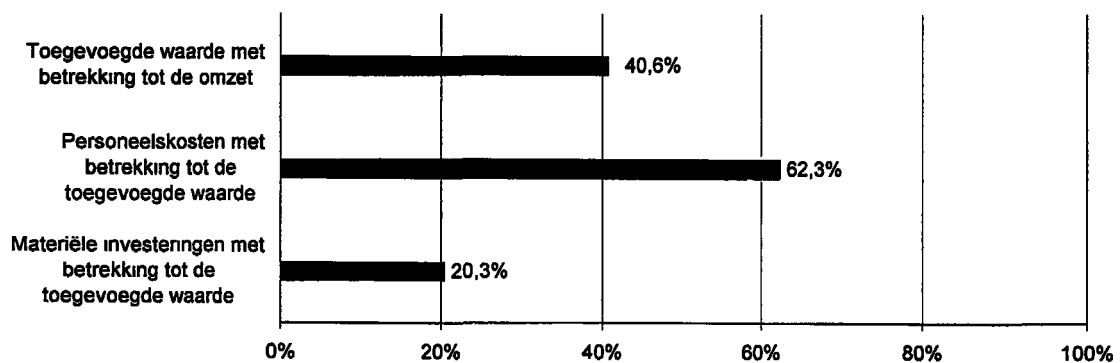
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	327.447	155.650	90.948	#	69.167	44.464
1997						
Alle klassen	348.416	151.642	90.103	37.079	65.366	41.887
1998						
Alle klassen	410.253	166.732	103.849	33.919	73.884	47.631
1-4 werkz.pers.	136.405	40.811	10.834	18.688	32.401	10.344
5-9 werkz.pers.	42.591	18.682	12.105	2.824	11.588	8.814
10-19 werkz.pers.	37.413	16.822	13.308	1.853	7.156	6.557
20-49 werkz.pers.	61.376	30.175	19.993	1.801	7.482	6.921
50-99 werkz.pers.	37.340	16.802	14.536	866	3.814	3.730
100-249 werkz.pers.	51.350	22.214	16.916	5.756	5.510	5.363
250-499 werkz.pers.	12.736	5.661	4.828	260	1.881	1.856
500+ werkz.pers.	31.043	15.564	11.328	1.872	4.052	4.046

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

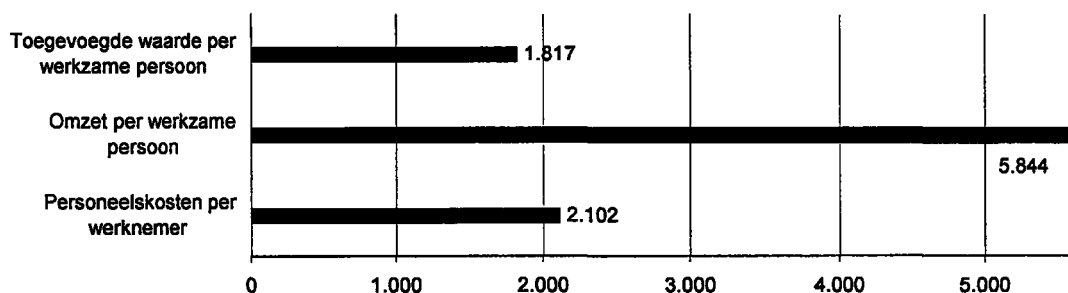
Sectorieel overzicht van de resultaten

74.13 Markt- en opinieonderzoek

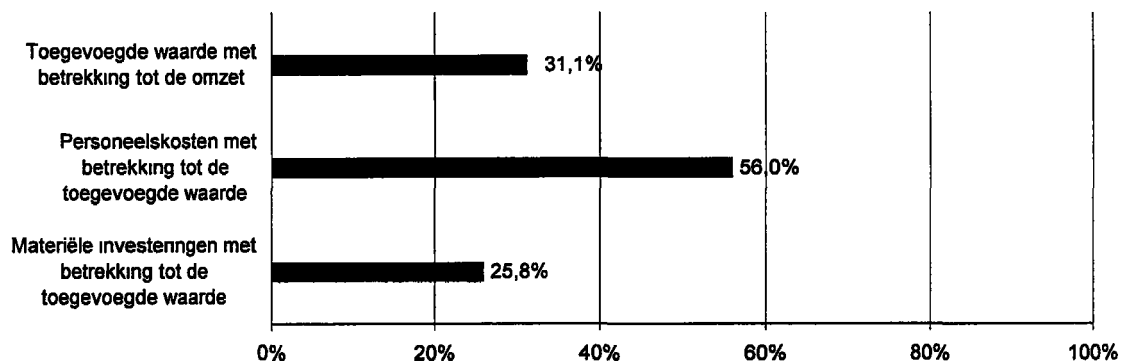
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	21.059	7.503	4.471	##	5.479	2.603
1997						
Alle klassen	31.926	9.683	6.102	2.088	5.945	2.982
1998						
Alle klassen	41.464	12.889	7.213	3.327	7.094	3.431
1-4 werkz.pers.	20.200	6.627	1.629	2.599	4.301	734
5-9 werkz.pers.	3.575	1.083	676	90	536	489
10-19 werkz.pers.	3.411	836	516	86	359	328
20-49 werkz.pers.	3.532	1.386	1.179	184	619	607
50-99 werkz.pers.	2.105	1.243	1.074	56	594	590
100-249 werkz.pers.	8.642	1.715	2.138	312	685	683

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

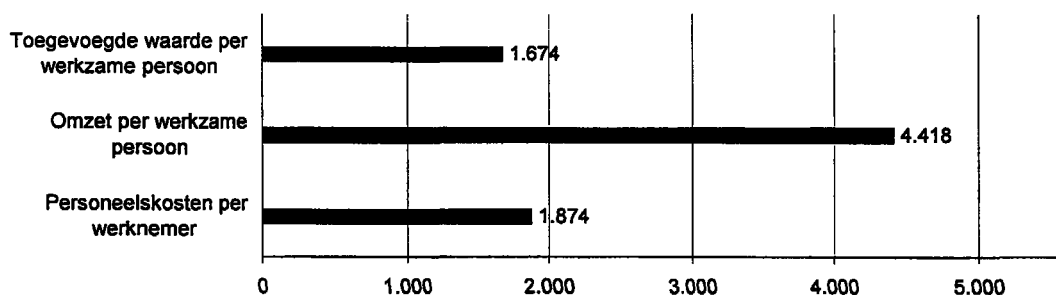
Sectorieel overzicht van de resultaten

74.2+74.3 Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses

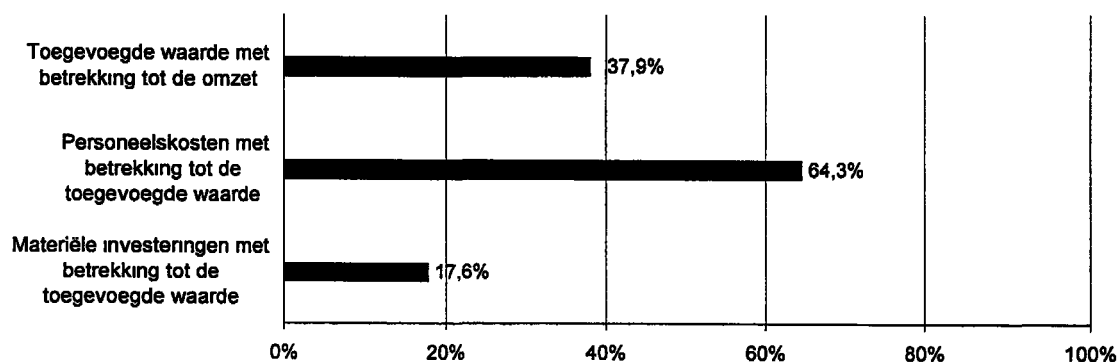
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	153.222	61.202	38.868	#	32.553	19.545
1997						
Alle klassen	132.262	54.057	33.744	25.324	33.049	18.803
1998						
Alle klassen	139.412	52.830	33.990	9.296	31.558	18.137
1-4 werkz.pers.	40.755	14.842	2.797	4.347	15.327	2.565
5-9 werkz.pers.	14.934	4.192	2.772	645	2.293	1.896
10-19 werkz.pers.	11.515	4.409	3.281	314	2.278	2.113
20-49 werkz.pers.	29.725	9.912	8.096	1.036	4.339	4.261
50-99 werkz.pers.	11.489	4.669	3.685	381	1.863	1.856
100-249 werkz.pers.	19.205	7.990	7.376	2.169	3.686	3.675
250-499 werkz.pers.	11.789	6.817	5.983	404	1.772	1.771

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

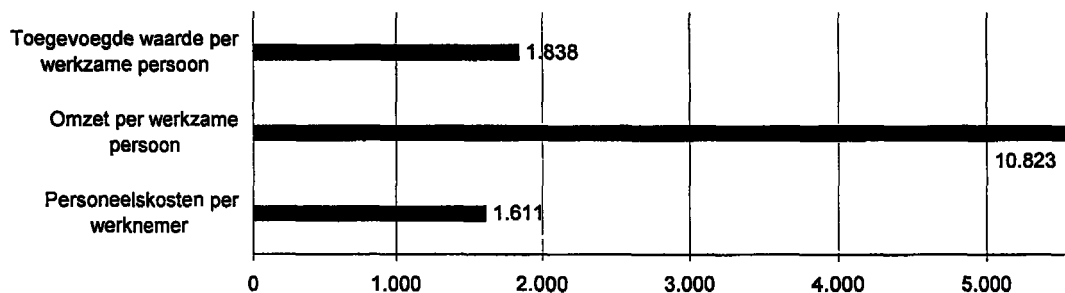
Sectorieel overzicht van de resultaten

74.4 Reclamewezen

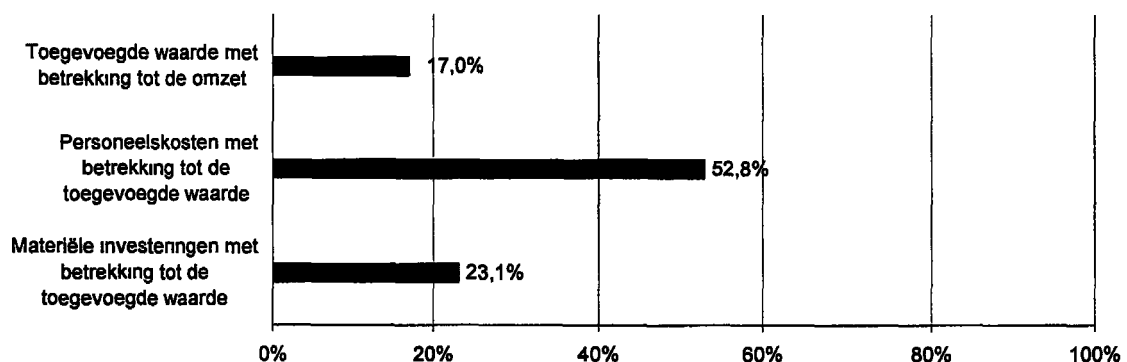
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	149.960	20.779	11.136	##	12.807	7.366
1997						
Alle klassen	142.535	20.954	10.934	4.238	12.294	7.827
1998						
Alle klassen	145.620	24.735	13.066	5.705	13.455	8.108
1-4 werkz.pers.	28.016	7.463	1.639	3.729	6.215	1.320
5-9 werkz.pers.	19.454	4.836	3.207	410	1.727	1.367
10-19 werkz.pers.	22.879	2.276	1.613	461	1.129	1.068
20-49 werkz.pers.	47.743	5.689	3.653	449	2.107	2.079
50-99 werkz.pers.	15.310	1.766	1.121	353	622	621
100+ werkz.pers.	12.219	2.705	1.832	303	1.655	1.653

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

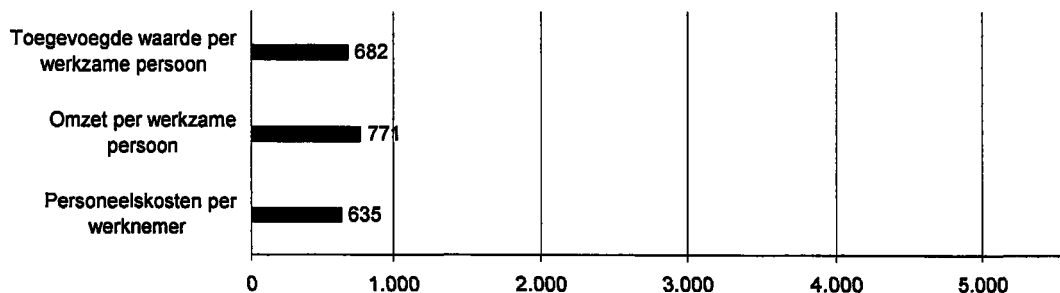
Sectorieel overzicht van de resultaten

74.5 Selectie en terbeschikkingstelling van personeel

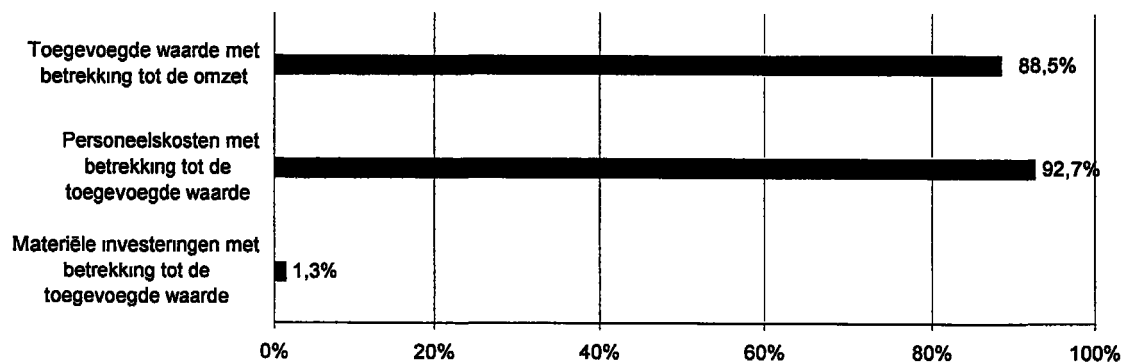
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	65.090	56.715	54.029	##	86.597	86.228
1997						
Alle klassen	74.488	68.127	64.540	779	106.927	106.611
1998						
Alle klassen	89.212	78.967	73.176	1.066	115.759	115.204
1-4 werkz.pers.	2.687	531	70	62	499	75
5-9 werkz.pers.	483	186	226	8	229	191
10-19 werkz.pers.	2.235	1.064	975	11	624	617
20-49 werkz.pers.	2.596	1.676	1.338	87	797	777
50-99 werkz.pers.	1.480	1.204	1.101	33	1.707	1.687
100-249 werkz.pers.	3.298	2.893	2.664	51	3.911	3.890
250-499 werkz.pers.	2.991	2.692	2.576	59	4.068	4.053
500-999 werkz.pers.	4.603	4.208	3.905	45	5.648	5.645
1000+ werkz.pers.	68.840	64.513	60.320	709	98.276	98.269

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

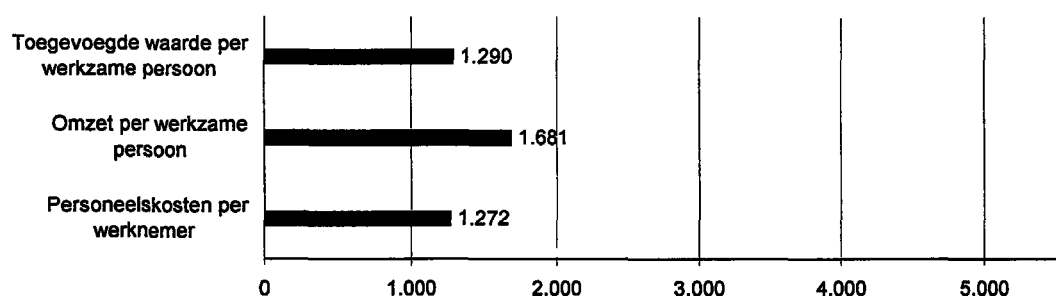
Sectorieel overzicht van de resultaten

74.6 Opsporings- en beveiligingsdiensten

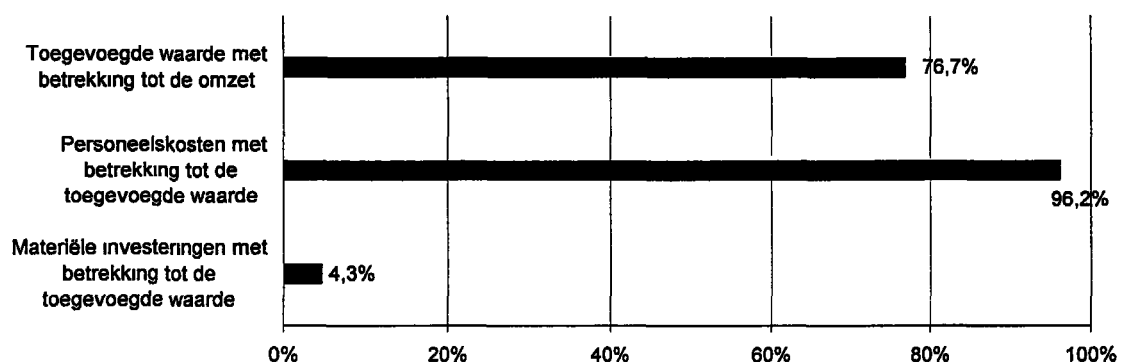
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	15.780	12.432	11.424	#	9.869	9.413
1997						
Alle klassen	15.535	12.428	11.283	353	9.302	9.002
1998						
Alle klassen	17.688	13.575	13.063	587	10.522	10.266
1-4 werkz.pers.	924	197	51	126	160	59
5-19 werkz.pers.	221	89	80	38	93	87
20-49 werkz.pers.	877	332	446	50	239	237
50-99 werkz.pers.	659	412	361	10	438	298
100-499 werkz.pers.	1.547	1.228	958	169	835	828
500-999 werkz.pers.	3.644	2.728	2.717	96	2.240	2.240
1000+ werkz.pers.	9.818	8.589	8.451	97	6.517	6.517

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

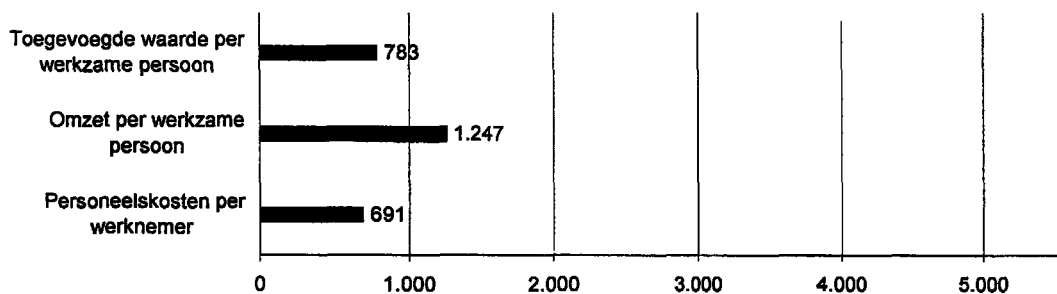
Sectorieel overzicht van de resultaten

74.7 Industriële reiniging

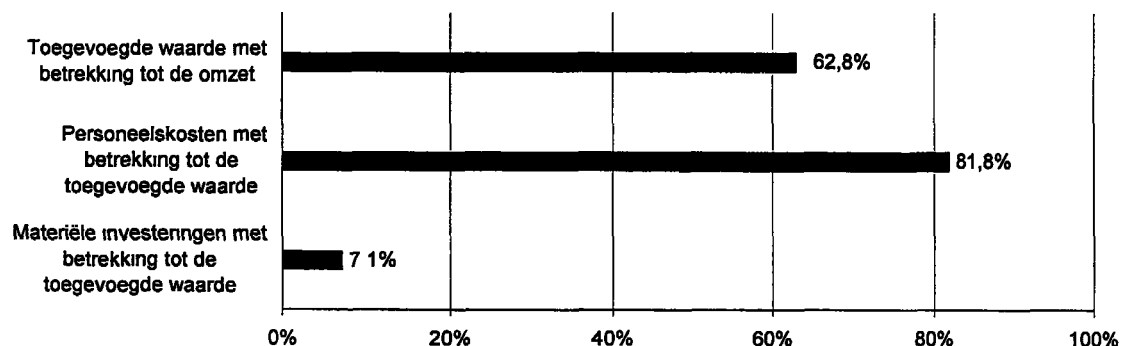
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	46.722	29.263	24.336	#	37.371	35.163
1997						
Alle klassen	45.375	29.535	25.350	1.597	38.254	36.122
1998						
Alle klassen	52.407	32.911	26.921	2.348	42.030	38.950
1-4 werkz.pers.	7.344	3.034	658	603	3.490	827
5-9 werkz.pers.	2.992	1.404	934	391	1.531	1.314
10-19 werkz.pers.	2.155	1.267	928	148	1.170	1.094
20-49 werkz.pers.	7.629	4.012	3.238	354	3.462	3.395
50-99 werkz.pers.	4.487	2.791	2.392	178	3.125	3.102
100-249 werkz.pers.	7.936	4.773	3.942	429	4.862	4.843
250-499 werkz.pers.	2.871	2.190	2.069	31	3.144	3.132
500-999 werkz.pers.	5.022	3.737	3.557	49	5.701	5.699
1000+ werkz.pers.	11.971	9.704	9.204	165	15.545	15.544

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

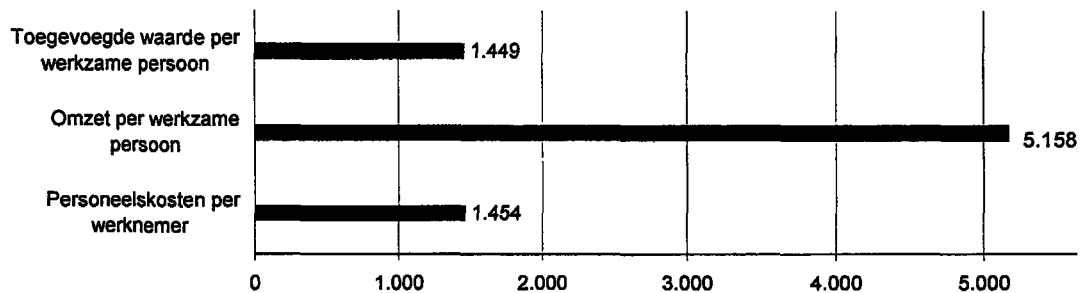
Sectorieel overzicht van de resultaten

74.8 Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven

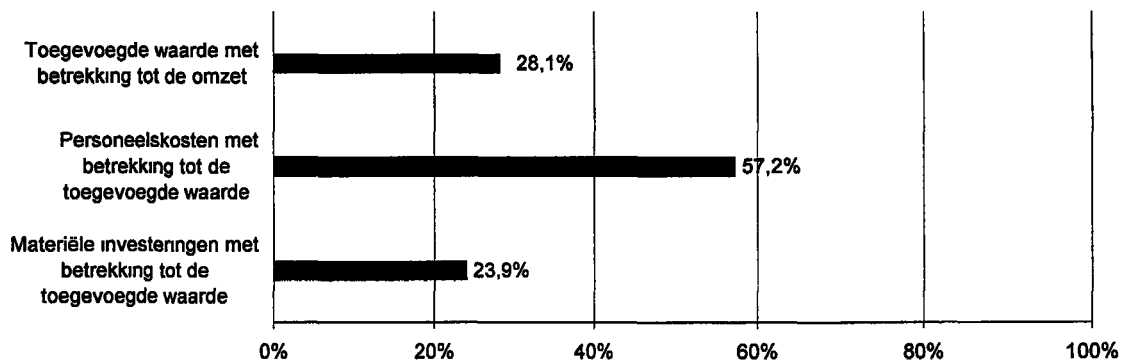
Evolutie van de resultaten en resultaten per grootteklasse voor de werkzame personen voor 1998 (Mio BEF)

	Omzet	Toegevoegde waarde tegen factorkosten	Personeelskosten	Bruto materiële investeringen	Aantal werkzame personen	Aantal werknemers
1996						
Alle klassen	102.843	21.358	12.234	##	18.681	10.741
1997						
Alle klassen	101.359	26.591	12.498	7.895	20.290	11.537
1998						
Alle klassen	114.043	32.048	18.332	7.672	22.111	12.607
1-4 werkz.pers.	31.101	8.802	1.818	3.824	10.914	1.864
5-9 werkz.pers.	6.934	2.562	1.568	478	1.675	1.404
10-19 werkz.pers.	15.060	4.460	3.354	737	2.489	2.373
20-49 werkz.pers.	18.017	5.386	3.745	1.111	2.998	2.952
50-99 werkz.pers.	9.552	2.149	1.681	368	1.423	1.403
100+ werkz.pers.	33.380	8.689	6.166	1.154	2.612	2.611

Belangrijkste ondernemingsratio's (in 1.000 BEF)

Belangrijkste boekhoudkundige ratio's (in %)

Flexibiliteit van de arbeid in de dienstensector

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

1. Onderzoeksopzet

1.1. Algemene inleiding

De hoofdbedoeling van voorliggende beperkte studie is een beschrijving te geven van de structuur van de reguliere tewerkstelling en van het belang van de uitzendarbeid binnen de verschillende activiteitssectoren van de diensten voor het enquêtejaar 1998. In de jaarlijkse publicatie van de enquête naar de structuur van de ondernemingen, die zich vooral richt op bedrijfseconomische variabelen, blijkt dat voor het enquêtejaar 1998 zowel de omzet als de tewerkstelling binnen de dienstensector over het algemeen zijn toegenomen. Gedetailleerde gegevens over de structuur van de reguliere tewerkstelling zoals voltijdse, deeltijdse werknemers, aantal gepresteerde uren en het belang van tijdelijke arbeid onder de vorm van interimarbeid vindt men hier echter niet in terug. Deze studie is dan ook een aanvulling op de jaarlijkse publicatie van 1998 en licht deze dimensies van de tewerkstelling in de dienstensector nader toe.

1.2. Enquête naar de structuur van de ondernemingen : voor- en nadelen

Bij de analyse van de flexibiliteit van de arbeid in de dienstensector wordt gebruik gemaakt van de beschikbare data afkomstig uit de jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen van 1998.¹

In deze enquête worden naast gegevens over de activiteit, opbrengsten, kosten en investeringen ook gegevens over de tewerkstelling gevraagd. Dit biedt het voordeel dat arbeidsgegevens enerzijds en economische gegevens anderzijds verzameld worden op hetzelfde statistisch niveau. In de structuurenquête worden de ondernemingen als juridische eenheid bevraagd, gekenmerkt door het BTW en/of RSZ-nummer.

Aan het gebruik van deze structuurgegevens in het kader van deze studie zijn echter ook enkele nadelen verbonden.

- Gezien de enquête naar de structuur van de ondernemingen slechts jaarlijks georganiseerd wordt bij de ondernemingen heeft dit gevolgen op de beschikbaarheid van de informatie. De meest recente bedrijfseconomische en arbeidsgegevens die op dit ogenblik volledig beschikbaar zijn, zijn gegevens voor het enquêtejaar 1998. De analyse die hier voorligt geeft dan ook slechts een momentopname van de structuur van het reguliere personeel en van het belang van de interimarbeid voor het enquêtejaar 1998. Vanaf 1998 tot heden kende de uitzendsector echter een gestage groei. De bekomen resultaten voor het enquêtejaar 1998 laten dan ook niet toe om uitspraken te doen voor de jaren 1999 en 2000.
- Tevens worden in de jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen geen gegevens over interimarbeid gevraagd bij enkele types ondernemingen². Hierdoor kan het belang van de interimarbeid in een aantal dienstensectoren onderschat worden.

¹ Voor meer informatie omtrent het wettelijk kader, de methodologie, steekproef en de extrapolatie van de gegevens zie publicatie jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen, 1998.

² Het betreft hier ondernemingen uitgebaat door een natuurlijke persoon, vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid en andere rechtsvormen zoals burgerlijke vennootschappen, economische samenwerkingsverbanden. Wanneer deze ondernemingen minder dan 20 personen tewerkstellen of minder dan 200 miljoen omzet realiseren, krijgen ze het vereenvoudigde vragenformulier toegestuurd waarin geen gegevens over interimarbeid gevraagd wordt.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

- Enkele dienstenactiviteiten worden in deze analyse niet bekeken. Op grond van de Nace-Rev.1³ betreft het de activiteiten Overige financiële instellingen (Nace 65.2), Pensioenfondsen (Nace 66.02), Hulpbedrijven i.v.m. financiële instellingen (Nace 67), Onderwijs, gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (Nace 80 en 85) en Gemeenschapsvoorzieningen, sociaal-culturele en persoonlijke diensten (Nace 90 tot en met Nace 93).
- De uitzendarbeid wordt bestudeerd vanuit de kant van de vraagzijde van de ondernemingen en niet vanuit de kant van de aanbodzijde van de interimbureaus. Er wordt dus m.a.w. bekeken hoeveel uitzendarbeid (in termen van gepresteerde uren) gevraagd wordt door de ondernemingen uit de dienstensectoren en niet hoeveel interimarbeid aangeboden wordt door de uitzendbureaus.

2. Resultaten 1998

De analyse van de flexibiliteit van de arbeid in de dienstensector wordt samengevat in een aantal tabellen. In deze tabellen worden enkele aspecten van deze flexibiliteit belicht

Tabel 1 Structuur regulier personeel in de dienstensector aantal werkzame personen, aantal werknemers, aantal voltijdsen, aantal deeltijdsen, werknemers met leercontract

Tabel 2 Aantal gepresteerde uren voltijdse werknemers, deeltijdse werknemers, uitzendkrachten

Tabel 3 Aantal uren gepresteerd door uitzendkrachten naar grootteklasse van werkzame personen

Tabel 4 Aantal ondernemingen naar grootteklasse van werkzame personen

Tabel 5 Uitzendkrachten aantal uren, betalingen, kost per uur

De resultaten die in deze tabellen worden voorgesteld, zijn geëxtrapoleerde gegevens op grond van de data van de jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen. Deze tabellen zijn achteraan dit artikel toegevoegd.

3. Analyse van de resultaten 1998

3.1. Structuur regulier personeel in de dienstensector : aantal werkzame personen, aantal werknemers, aantal voltijdsen, aantal deeltijdsen, werknemers met leercontract (Tabel 1)

Uit tabel 1 blijkt dat de structuur van het regulier personeel (het personeel dat op regelmatige basis prestaties levert) in de dienstensector zeer verscheiden is. In enkele dienstensectoren worden er naast voltijdse werknemers ook een groot aantal deeltijdse werknemers tewerkgesteld. De deeltijdse arbeid heeft het grootste aandeel in de sectoren industriële reiniging (NACE 74.7) en de hotel- en restaurantsector (NACE 55)⁴. Bijna 70% van de werknemers in deze sectoren hebben een parttimejob. In de hotel- en restaurantsector komt dit vooral op rekening van de restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering (Nace 55.3+55.4+55.5).

³ De NACE-REV 1. is een Europees systeem van codering, dat een indeling geeft van de economische activiteit.

⁴ Berekend als (aantal deeltijdsen/aantal werknemers)*100.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

De sectoren waar zich nauwelijks parttimewerk voordoet, zijn enkele vervoerssectoren (NACE 60.1, 60.24, en 61), de sector van de telecommunicatie (NACE 64.2), de sector van verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen (NACE 71.1+71.2) en de informaticasector (NACE 72) . meer dan 90% van de werknemers in deze sectoren hebben hier een fulltime job.

Over het algemeen hebben de dienstensectoren weinig werknemers met leercontract in dienst. Dienstensectoren die proportioneel de meeste leerlingen met een leerovereenkomst tewerkstellen, zijn de sector van verhuur van machines en werktuigen (NACE 71.3), de sector van reisbureaus en touroperators (NACE 63.3) en de hotel- en restaurantsector (NACE 55).

Naast werknemers stellen de dienstenondernemingen nog andere personen tewerk die niet op de loonlijst van de onderneming ingeschreven zijn (zoals medewerkende eigenaars, vennoten, onbezoldigde gezinsleden)⁵ De grootste proportie niet-loontrekkenden situeert zich in de sector van markt- en opinieonderzoek (NACE 74.13), gevolgd door de sector van technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses (NACE 74.2+74.3) en de reclamesector (NACE 74.4) het aandeel niet-loontrekkenden situeert zich hier tussen 40 en 52 %. Andere dienstensectoren waar ook nog een groot aandeel zelfstandigen wordt teruggevonden zijn de hotel- en restaurantsector (NACE 55), de binnenvaart (NACE 61.2), de verhuursector (NACE 70 en 71) en de sector advies en bijstand aan de bedrijfswereld (NACE 74.11-74.15)

De vervoerssectoren NACE 60.1, 60.21 t.e.m 60.23, 62 en de sector Post en Telecommunicatie (NACE 64), die vooral in publieke handen zijn, stellen daarentegen nagenoeg enkel loontrekkenden tewerk.

3.2. Aantal gepresteerde uren : voltijdse werknemers, deeltijdse werknemers, uitzendkrachten (Tabel 2)

In tabel 2 wordt het arbeidsaanbod geanalyseerd in termen van het aantal gepresteerde uren door voltijdse en deeltijdse werknemers en uitzendkrachten. Uit de analyse van deze gegevens blijkt dat uitzendarbeid in de dienstensector vrij algemeen is alle sectoren, met uitzondering van de sector transport door pijpleidingen, doen in meerdere of in mindere mate beroep op uitzendkrachten naast de reguliere werknemers. Ook blijkt uit onze data dat de dienstenondernemingen eerder beroep doen op uitzendarbeid om uitzonderlijke schommelingen in het werkvolume op te vangen over alle dienstensectoren heen komt slechts 2% van de totaal gepresteerde uren⁶ op rekening van de uitzendkrachten.

⁵ Aantal personen niet op de loonlijst ingeschreven = aantal werkzame personen – aantal werknemers. Het aandeel van de personen die niet op de loonlijst ingeschreven zijn =(aantal personen niet op de loonlijst ingeschreven/aantal werkzame personen)*100.

⁶ Totaal gepresteerde uren = gepresteerde uren (voltijdse en deeltijdse) werknemers +gepresteerde uren uitzendkrachten. De totaal gepresteerde uren over alle dienstensectoren heen, worden bekomen door deze te sommeren op nace2-niveau.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Toch doen er zich duidelijke verschillen voor tussen de dienstensectoren wat betreft interimarbeid. In de sector diensten voor vervoer excl. reisagentschappen (NACE 63 1+63.2+63.4) wordt het grootste aandeel uren uitzendarbeid (8%) vastgesteld. In deze sector bedraagt het aantal uren gepresteerd door uitzendkrachten zelfs net iets meer dan het aantal uren gepresteerd door deeltijdse werknemers. In de overige vervoerssectoren (NACE's 60, 61 en 62) wordt er zo goed als geen beroep gedaan op interimarissen. Een uitzondering hierop vormt de sector goederenvervoer en verhuisdiensten (NACE 60.24) met 3% uitzenduren. Hoewel de interimarbeid hier een beperkter aandeel vormt van het arbeidsaanbod dan in de sector diensten voor vervoer excl. reisagentschappen worden ook hier meer uren gepresteerd door uitzendkrachten dan door de deeltijds tewerkgestelde werknemers.

De andere sectoren waar er in zekere mate beroep gedaan wordt op uitzendarbeid om uitzonderlijke fluctuaties in het werkvolume op te vangen zijn de sectoren verhuur zonder bedieningspersoneel (NACE 71), de hotelsector (NACE 55 1+55.2), industriële reiniging (NACE 74.7), reclamewezen (NACE 74.4) het aandeel uren uitzendarbeid varieert in deze sectoren van 4 tot 6%⁷ In de NACE's 63.3, 70, 74.5 en 74.6 worden, op basis van onze gegevens, praktisch geen uren gepresteerd door interimarissen, in verhouding tot de andere werknemers.

3.3. Aantal uren gepresteerd door uitzendkrachten naar grootteklasse van werkzame personen (Tabel 3)

Aantal ondernemingen naar grootteklasse van werkzame personen (Tabel 4)

In tabel 3 wordt het aantal uren uitzendarbeid in de verschillende dienstensectoren geanalyseerd naar grootteklasse van werkzame personen. Uit onze data blijkt dat, over alle dienstensectoren heen, het vooral de grotere ondernemingen zijn (ondernemingen met 100 of meer werkzame personen) die uitzendkrachten engageren. Zowat 45 % van het aantal uren uitzendarbeid wordt gepresteerd bij ondernemingen met 100 of meer werkzame personen, 37% door ondernemingen met 20-99 werkzame personen en slechts 18 % door ondernemingen met 1-19 werkzame personen.⁸

Naar de verschillende activiteitssectoren bekeken, blijkt het beeld iets gedifferentieerder te zijn in de sector verhuur en handel in onroerende goederen (NACE 70) wordt er slechts 3 % interimuren gepresteerd in ondernemingen met 100 of meer werkzame personen, 50 % daarentegen wordt gepresteerd in ondernemingen met 1 tot 19 werkzame personen. Ook in de sector verhuur zonder bedieningspersoneel (NACE 71) worden er meer uren uitzendarbeid gepresteerd in ondernemingen met 1-19 werkzame personen (32%) en in ondernemingen met 20-99 werkzame personen (44%) dan in ondernemingen met 100 of meer werkzame personen (24%). Voor de bedrijven uit de sector advies en bijstand aan de bedrijfswereld (NACE 74.11+74.12+74.14+74.15) is er een gelijkmatige verdeling van uitzendarbeid over de verschillende grootteklassen. In de sectoren markt- en opinieonderzoek (NACE 74.13), technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses (NACE 74.2+74.3), het reclamewezen (NACE 74.4), opsporings- en beveiligingsdiensten (NACE 74.6) en diverse dienstverlening (NACE 74.8) situeert het grootste aantal uren uitzendarbeid zich in ondernemingen met 20-99 werkzame personen.

⁷ Ook in de sector koerierdiensten (Nace 64.12) wordt er in zekere mate beroep gedaan op uitzendarbeid. Omwille van de vertrouwelijkheid van de informatie is deze sector echter samengevoegd met de Post (Nace 64.11) in Nace 64.1 Postactiviteiten. Het percentage interimarbeid in de sector koerierdiensten kan dus niet weergegeven worden.

⁸ In de sectoren vervoer over water (NACE 61) en luchtvaart (NACE 62) kan omwille van de vertrouwelijkheid van de informatie geen onderscheid gemaakt worden tussen uren gepresteerd in grootteklasse van 20-99 werkzame personen en grootteklasse > 99 werkzame personen. Bij de berekening van de percentages over alle dienstensectoren heen, worden deze uren samengevoegd in de grootteklasse van 20-99 werkzame personen.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

In tabel 4 wordt het aantal ondernemingen in de dienstensector naar grootteklasse van werkzame personen weergegeven. Dit geeft een beeld van de structuur van de Belgische dienstondernemingen bekeken naar grootteklasse. Hieruit blijkt dat het overgrote deel van de ondernemingen uit de dienstensectoren kleine ondernemingen zijn (1-19 werkzame personen).

Op grond van de vergelijking van deze gegevens met de gegevens van tabel 3 zou men kunnen besluiten dat er gemiddeld bekeken in alle dienstensectoren meer uren uitzendarbeid gepresteerd wordt in grotere ondernemingen (100+ werkzame personen en 20-99 werkzame personen) dan in kleine ondernemingen (1-19 werkzame personen).

3.4. Uitzendkrachten aantal uren, betalingen, kost per uur (Tabel 5)

Zoals blijkt uit tabel 5 doen er zich ook verschillen voor tussen de dienstensectoren qua kost per uur voor de uitzendkrachten. De hoogste brutokost per uur voor de uitzendkrachten wordt vastgesteld in de luchtvaartsector (NACE 62) met gemiddeld 1011 BEF per uur, gevolgd door de sector markt- en opinieonderzoek (NACE 74.13) met gemiddeld 934 BEF per uur.

Ook de hoogtechnologische sectoren scoren hoog qua brutokost per uur 920 BEF in de sector onderzoek en ontwikkeling (NACE 73), 903 BEF in de sector informatica en aanverwante activiteiten (NACE 72) naast de sectoren advies en bijstand aan de bedrijfswereld met 906 BEF (NACE 74.11-74.15) en de sector technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses (NACE 74.2+74.3) met 911 BEF per uur.

Sectoren waar er een vrij lage kost per uur kan vastgesteld worden, zijn de hotel- en restaurantsector (NACE 55) met gemiddeld 603 BEF per uur, de sector industriële reiniging (NACE 74.7) met 691 BEF per uur en de sector van selectie en terbeschikkingstelling van personeel (NACE 74.5) met 583 BEF per uur

Deze vastgestelde verschillen kunnen verklaard worden door het verschil in opleidingsniveau van het tijdelijk personeel de eerste groep van sectoren stellen vaak eerder zeer hooggeschoolde werknemers tewerk. In de laatste groep bevinden zich vooral laaggeschoolde werknemers. Er bestaat ontegensprekelijk een positief verband tussen de scholingsgraad enerzijds en de verloning van de tewerkgestelde of de arbeidskost voor de onderneming anderzijds.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

4. Terminologie

Werkzame personen

Alle door de ondernemingen tewerkgestelde loontrekkende werknemers en zelfstandigen. Vrijwillige werknemers worden niet meegerekend.

Voltijdse werknemers

Bedienden en arbeiders werkzaam in Belgische vestigingen (exclusief bedienden en arbeiders met leercontract) en aangesloten bij de sociale zekerheid waarvan de normale arbeidstijd gelijk is aan de conventionele of gebruikelijke arbeidstijd in de onderneming zelfs indien de duur van hun contract minder is dan een jaar.

Deeltijdse werknemers

Bedienden en arbeiders werkzaam in Belgische vestigingen (exclusief bedienden en arbeiders met leercontract) en aangesloten bij de sociale zekerheid waarvan de normale arbeidstijd korter is dan de in de onderneming (of bij gebreke daaraan in de sector) conventionele of gebruikelijke arbeidstijd, ongeacht of die per dag, per week of per maand uitgedrukt is. Het aantal deeltijdse werknemers is uitgedrukt in aantallen, niet in voltijdse eenheden.

Werknemers met leercontract

Personen die op grond van een leerovereenkomst in het bedrijf werkzaam zijn (middenstandsleerlingen en leerlingen die deeltijds schoolplichtig zijn).

Uitzendkrachten

Bedienden en arbeiders die door een arbeidsovereenkomst voor uitzendarbeid verbonden zijn met een uitzendbureau. De uitzendkracht die bij de gebruiker wordt tewerkgesteld, op grond van een (schriftelijke) overeenkomst tussen het uitzendbureau en de gebruiker, wordt niet ingeschreven in het personeelsregister van die gebruiker.

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Conventionele arbeidstijd plus niet gecompenseerde overuren, na aftrek van afwezigheden (vakantie en feestdagen, compensatiedagen, ziekte, gedeeltelijke werkloosheid, staking of een andere tijdelijke afwezigheid).

Grootteklasse van werkzame personen

De ondernemingen in de verschillende dienstenactiviteiten worden ingedeeld in een aantal grootteklassen. Als criterium voor de opsplitsing wordt hier het aantal werkzame personen genomen.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 1 Structuur regulier personeel in de dienstensector

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	Werkzame personen	Werknemers			Werknemers met leercontract
		Aantal werknemers	Aantal voltijdsen	Aantal deeltijdsen		
Sectie H 55	Hotels en restaurants	149.047	100.871	33.445	65.564	1.862
55.1+ 55.2	Hotels en overge accommodatie voor kortstondig verblijf	20.081	17.640	11.419	6.084	137
55.3 + 55.4 + 55.5	Restaurants, drank- gelegenheden, kantines en catenng	128.966	83.231	22.026	59.480	1.725
Sectie I 60 tot 64	Vervoer opslag en communicatie	256.220	241.093	214.776	26.085	232
60	Vervoer te land	122.685	112.608	101.693	10.861	54
60.1	Vervoer per spoor	40.650	40.609	37.900	2.709	0
60.21+60.22+ 60.23	Personenvervoer over de weg of in de steden	28.316	25.993	20.451	5.518	24
60.24	Goederenvervoer en verhuisdiensten	53.704	45.998	43.336	2.632	30
60.3	Transport door pijpleidingen	15	8	6	2	0
61	Vervoer over water	1.949	1.521	1.424	97	0
61.1	Zee-en kustvaart	1.179	1.056	1.001	55	0
61.2	Binnenvaart	770	465	423	42	0
62	Luchtvaart	13.251	13.167	10.652	2.511	4
63	Vervoerondersteunende activiteiten	41.071	38.243	33.487	4.590	166
63.1+ 63.2+ 63.4	Diensten voor vervoer excl. reisagentschappen	33.993	32.338	28.731	3.583	24
63.3	Reisbureaus en touroperators	7.078	5.905	4.756	1.007	142
64	Post en Telecommunicatie	77.264	75.554	67.520	8.026	8
64.1	Postactiviteiten	48.505	46.999	40.271	6.728	0
64.2	Telecommunicatie	28.759	28.555	27.249	1.298	8

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 1 · Structuur regulier personeel in de dienstensector - Vervolg

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	Werkzame personen	Werknemers			Werknemers met leercontract
		Aantal werknemers	Aantal voltijdsen	Aantal deeltijdsen		
Sectie K 70 tot 74	Onroerende goederen verhuur en diensten aan bedrijven	383.294	303.094	208.491	93.976	627
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	21.479	12.083	8.697	3.383	3
71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	9.710	6.827	5.652	1.082	93
71 1+ 71.2	Verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen	3.042	2.260	2.059	201	0
71.3	Verhuur van machines en werktuigen	2.625	1.859	1.589	202	68
71.4	Verhuur van overige roerende goederen	4.043	2.708	2.004	679	25
72	Informatica en aanverwante activiteiten	31.740	26.213	24.434	1763	16
73	Onderzoek & Ontwikkeling	3.951	3.632	3.243	389	0
74	Overige zakelijke dienstverlening	316.414	254.339	166.465	87.359	515
74.11+74.12+ 74.14+74.15	Advies en bijstand aan de bedrijfs wereld, excl. markt- en opinieonderzoek	73.887	47.633	36.524	10.904	205
74.13	Markt- en opinieonderzoek	7.095	3.432	2.795	635	2
74.2+ 74.3	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses	31.557	18.137	16.105	1.948	84
74.4	Reclamewezen	13.455	8.109	6.250	1.778	81
74.5	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	115.759	115.204	73.428	41.775	1
74.6	Opsporings- en beveiligingsdiensten	10.521	10.266	9.185	1.081	0
74.7	Industriële reiniging	42.029	38.950	12.449	26.456	45
74.8	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven	22.111	12.608	9.729	2.782	97

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 2 · Aantal gepresteerde uren : voltijdse werknemers, deeltijdse werknemers, uitzendkrachten

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	Aantal uren gepresteerd door voltijdse werknemers	Aantal uren gepresteerd door deeltijdse werknemers	Aantal uren gepresteerd door uitzendkrachten
Sectie H 55	Hotels en restaurants	50.882.462	40.549.218	2.329.288
55.1+55.2	Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf	18.319.179	4.105.554	853.719
55.3 + 55.4 + 55.5	Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering	32.563.283	36.443.664	1.475.569
Sectie I 60 tot 64	Vervoer opslag en communicatie	375.015.744	27.840.126	8.769.561
60	Vervoer te land	173.439.095	10.493.984	2.927.917
60.1	Vervoer per spoor	60.804.243	3.397.351	423.536
60.21+60.22+ 60.23	Personenvervoer over de weg of in de steden	32.892.796	5.046.189	166.888
60.24	Goederenvervoer en verhuisdiensten	79.732.000	2.046.097	2.337.493
60.3	Transport door pijpleidingen	10.056	4.347	0
61	Vervoer over water	2.587.836	73.398	7.211
61.1	Zee-en kustvaart	1.841.536	47.914	2.857
61.2	Binnenvaart	746.300	25.484	4.354
62	Luchtvaart	17.911.330	2.659.366	96.375
63	Vervoerondersteunende activiteiten	55.720.427	4.503.472	4.513.595
63.1+63.2+ 63.4	Diensten voor vervoer excl. reisagentschappen	47.946.986	3.511.027	4.412.424
63.3	Reisbureaus en touroperators	7.773.441	992.445	101.171
64	Post en Telecommunicatie	125.357.056	10.109.906	1.224.463
64.1	Postactiviteiten	79.935.129	8.455.704	362.932
64.2	Telecommunicatie	45.421.927	1.654.202	861.531

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 2 : Aantal gepresteerde uren : voltijdse werknemers, deeltijdse werknemers, uitzendkrachten - Vervolg

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	Aantal uren gepresteerd door voltijdse werknemers	Aantal uren gepresteerd door deeltijdse werknemers	Aantal uren gepresteerd door uitzendkrachten
Sectie K 70 tot 74	Onroerende goederen verhuur en diensten aan bedrijven	310.098.088	75.399.796	8.569.358
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	12.981.654	2.636.043	199.978
71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	9.222.821	890.471	644.970
71.1+71.2	Verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen	3.765.971	185.823	283.167
71.3	Verhuur van machines en werktuigen	2.549.192	157.964	175.791
71.4	Verhuur van overige roerende goederen	2.907.658	546.684	186.012
72	Informatica en aanverwante activiteiten	41.855.790	1.702.183	943.753
73	Onderzoek & Ontwikkeling	5.445.315	455.831	181.191
74	Overige zakelijke dienstverlening	240.592.508	69.715.268	6.599.466
74.11+74.12+ 74.14+74.15	Advies en bijstand aan de bedrijfswereld, excl. markt- en opinieonderzoek	63.033.706	11.073.007	1.720.904
74.13	Markt- en opinieonderzoek	4.776.027	575.174	177.954
74.2+74.3	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses	27.513.579	1.862.974	1.024.182
74.4	Reclamewezen	10.530.503	1.230.053	456.185
74.5	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	87 108.314	29.566.114	265.061
74.6	Opsporings- en beveiligingsdiensten	13.397.513	1.134.026	94.700
74.7	Industriële reiniging	18.242.059	22.124.963	1.528.584
74.8	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven	15.990.807	2.148.957	1.331.896

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 3 Aantal uren gepresteerd door uitzendkrachten, naar grootteklasse van werkzame personen

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	1-19 werkzame personen	20-99 werkzame personen	100+ werkzame personen
Sectie H 55	Hotels en restaurants	565.265	814.974	949.049
55.1+ 55.2	Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf	177.229	359.222	317.268
55.3 + 55.4 + 55.5	Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering	388.036	455.752	631.781
Sectie I 60 tot 64	Vervoer opslag en communicatie	916.902	7.852.659	
60	Vervoer te land	276.848	1.183.278	1.467.791
61	Vervoer over water*	1.707	5.504	
62	Luchtvaart*	6.417	89.958	
63	Vervoerondersteunende activiteiten	600.727	1.423.766	2.489.102
63.1+ 63.2+ 63.4	Diensten voor vervoer excl. reisagentschappen	591.261	1.387.391	2.433.772
63.3	Reisbureaus en touroperators	9.466	36.375	55.330
64	Post en Telecommunicatie	31.203	187.988	1.005.272
Sectie K 70 tot 74	Onroerende goederen verhuur en diensten aan bedrijven	2.184.305	3.528.155	2.856.898
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	99.648	93.814	6.516
71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	205.394	284.207	155.369
72	Informatica en aanverwante activiteiten	294.353	219.797	429.603
73	Onderzoek & Ontwikkeling	10.587	74.708	95.896
74	Overige dienstverlening	1.574.323	2.855.629	2.169.514
74.11+ 74.12+74.14+ 74.15	Advies en bijstand aan de bedrijfs wereld, excl. markt- en opinieonderzoek	576.549	635.263	509.092
74.13	Markt- en opinieonderzoek	51.043	80.382	46.529
74.2+ 74.3	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses	190.394	692.624	141.164
74.4	Reclamewezen	72.532	205.873	177.780

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 3 Aantal uren gepresteerd door uitzendkrachten, naar grootteklasse van werkzame personen - Vervolg

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	1-19 werkzame personen	20-99 werkzame personen	100+ werkzame personen
74.5	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	55.127	90.447	119.487
74.6	Opsporings- en beveiligingsdiensten	916	50.243	43.541
74.7	Industriële reiniging	188.915	498.680	840.989
74.8	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven	438.847	602.117	290.932

* Voor de activiteitssectoren 'vervoer over water en luchtvaart' kan omwille van de vertrouwelijkheid van de informatie geen verdere opsplitsing gemaakt worden tussen ondernemingen met 20-99 werkzame personen en ondernemingen met 100 of meer werkzame personen.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 4 Aantal ondernemingen, naar grootteklasse van werkzame personen

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	1-19 werkzame personen	20-99 werkzame personen	100+ werkzame personen
Sectie H 55	Hotels en restaurants	40.166	654	51
55.1+ 55.2	Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf	2.055	119	32
55.3 + 55.4 + 55.5	Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering	38.111	535	19
Sectie I 60 tot 64	Vervoer opslag en communicatie	13.182	1.354	
60	Vervoer te land	8.286	847	53
61	Vervoer over water*	325	14	
62	Luchtvaart*	83	11	
63	Vervoerondersteunende activiteiten	2.841	295	66
63.1+ 63.2+ 63.4	Diensten voor vervoer excl. reisagentschappen	1.701	249	58
63.3	Reisbureaus en touroperators	1.140	46	8
64	Post en Telecommunicatie	1.647	48	20
Sectie K 70 tot 74	Onroerende goederen verhuur en diensten aan bedrijven	75.117	1.289	295
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	9.116	115	5
71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	2.686	56	6
72	Informatica en aanverwante activiteiten	5.472	208	45
73	Onderzoek & Ontwikkeling	232	15	11
74	Overige dienstverlening	57.611	895	228
74.11+74.12 +74.14+74.15	Advies en bijstand aan de bedrijfswereld, excl. markt- en opinieonderzoek	23.637	300	44
74.13	Markt- en opinieonderzoek	3.510	25	4
74.2+ 74.3	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses	13.189	163	30
74.4	Reclamewezen	5.193	75	8

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 4 Aantal ondernemingen, naar grootteklasse van werkzame personen - Vervolg

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	1-19 werkzame personen	20-99 werkzame personen	100+ werkzame personen
74.5	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	468	50	61
74.6	Opsporings- en beveiligingsdiensten	130	14	10
74.7	Industriële reiniging	2.775	154	56
74.8	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven	8.709	114	15

* Voor de activiteitssectoren 'vervoer over water en luchtvaart' kan omwille van de vertrouwelijkheid van de informatie geen verdere opsplitsing gemaakt worden tussen ondernemingen met 20-99 werkzame personen en ondernemingen met 100 of meer werkzame personen.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 5 Uitzendkrachten aantal uren, betalingen, kost per uur

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	Aantal uren	Betalingen uitzendkrachten	Kost per uur
		(op jaarbasis)	(in 1000 BEF op jaarbasis)	(in BEF)
Sectie H 55	Hotels en restaurants	2.329.288	1.405.071	603
55.1+ 55.2	Hotels en overige accommodatie voor kortstondig verblijf	853.719	530.662	622
55.3 + 55.4 + 55.5	Restaurants, drankgelegenheden, kantines en catering	1 475.569	874.409	593
Sectie I 60 tot 64	Vervoer opslag en communicatie	8.769.561	6.616.007	754
60	Vervoer te land	2.927.917	2.109.671	721
60.1	Vervoer per spoor	423.536	275.395	650
60.21 +60.22 + 60.23	Personenvervoer te land volgens een dienstregeling	166.888	155.413	931
60.24	Goederenvervoer over de weg en verhuisdiensten	2.337 493	1.678.863	718
60.3	Vervoer via pijpleidingen	0	0	0
61	Vervoer over water	7.211	6.069	842
61.1	Zee- en kustvaart	2.857	2.676	937
61.2	Binnenvaart	4.354	3.393	779
62	Luchtvaart	96.375	97 473	1011
63	Vervoerondersteunende activiteiten	4.513.595	3.351.661	743
63.1+ 63.2+ 63.4	Diensten voor vervoer excl. reisagentschappen	4.412.424	3.280.824	744
63.3	Reisbureaus en touroperators	101.171	70.837	700
64	Post en Telecommunicatie	1.224.463	1.051.133	858
64.1	Postactiviteiten	362.932	277.541	765
64.2	Telecommunicatie	861.531	773.592	898
Sectie K 70 tot 74	Onroerende goederen verhuur en diensten aan bedrijven	8.569.358	6.823.490	799
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	199.978	164.296	822
71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	644.970	488.321	757

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen - Diensten 1998

Tabel 5 Uitzendkrachten aantal uren, betalingen, kost per uur - Vervolg

NACE	Beschrijving van de activiteitscode	Aantal uren	Betalingen uitzendkrachten	Kost per uur
		(op jaarbasis)	(in 1000 BEF op jaarbasis)	(in BEF)
71.1 + 71.2	Verhuur van auto's en overige vervoersmiddelen	283.167	231.418	817
71.3	Verhuur van machines en werktuigen	175.791	134.409	765
71.4	Verhuur van overige roerende goederen	186.012	122.494	659
72	Informatica en aanverwante activiteiten	943.753	851.994	903
73	Onderzoek en Ontwikkeling	181.191	166.706	920
74	Overige zakelijke dienstverlening	6.599.466	5.152.173	781
74.11+74.12+ 74.14+ 74.15	Advies en bijstand aan de bedrijfswereld excl. markt- en opinieonderzoek	1.720.904	1.558.316	906
74.13	Markt- en opinieonderzoek	177.954	166.186	934
74.2+ 74.3	Technisch advies, architecten, ingenieurs en technische testen en analyses	1.024.182	932.910	911
74.4	Reclamewezen	456.185	348.102	763
74.5	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	265.061	154.640	583
74.6	Opsporings- en beveiligingsdiensten	94.700	81.829	864
74.7	Industriële reiniging	1.528.584	1.056.435	691
74.8	Diverse dienstverlening hoofdzakelijk aan bedrijven	1.331.896	853.755	641

De verenigings- en coöperatieve economie

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

De verenigings- en coöperatieve economie

1. Inleiding

In het kader van de enquête naar de structuur van de ondernemingen van 1998, ondervroeg het NIS 2.653 vzw's en 1.270 coöperatieve verenigingen. De geëxtrapolerde resultaten van deze ondervraging worden in dit deel besproken.

De enquête bestrijkt sommige sectoren slechts gedeeltelijk. Zo ontbreken in het hoofdstuk "Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening" (sectie N of afdeling 85 van de NACE-BEL) de ziekenhuizen. Bij "Onderwijs" (sectie M of afdeling 80 van de NACE-BEL) is dat het geval voor het lager, secundair en hoger onderwijs; daar komen enkel de "volwasseneneducatie en overige vormen van onderwijs" (groep 804 van de NACE-BEL) voor. Financiële activiteiten zijn van de enquête uitgesloten.

De activiteiten van vzw's en coöperatieve verenigingen worden in de enquête naar de structuur van de ondernemingen beschouwd als activiteiten in het kader van sociale economie. Laten we hierbij opmerken dat deze afbakening van sociale economie volgens de rechtsvorm (vzw of coöperatieve vereniging) niet overeenstemt met de afbakening van sociale economie volgens het samenwerkingsakkoord sociale economie dat in juli 2000 door de Federale Staat, de Gewesten en de Duitstalige Gemeenschap werd ondertekend. Dit samenwerkingsakkoord sociale economie wil de tewerkstelling van moeilijk bemiddelbare werkzoekenden bevorderen, de sociale cohesie versterken en duurzame economische groei promoten. De drie pijlers van de sociale economie die met dit samenwerkingsakkoord worden ondersteund zijn de inschakelingseconomie, het maatschappelijk verantwoord ondernemen en de buurtdiensten. Activiteiten in het kader van sociale economie volgens dit samenwerkingsakkoord beantwoorden niet zomaar aan deze of gene rechtsvorm.

2. Benadering van de sociale economie

We zullen volgende punten onderzoeken:

- het relatieve gewicht van de verschillende subsecties (zoals gedefinieerd volgens de afdelingen van de NACE-BEL) binnen de aldus afgebakende sociale economie (coöperatieve verenigingen en vzw's) naar tewerkstelling en omzet. Bij de vzw's slaat onze enquête uitsluitend op de diensten (afdeling 55 van de NACE-BEL en volgende);
- gedetailleerde gegevens over de middelen (inclusief subsidies), de bezoldigde werkgelegenheid en de personeelskosten, de klantenstructuur, dit voor elke sector van betekenis in de verenigingseconomie;
- het belang van de verenigingsactiviteiten in de globale economie van sommige activiteitssectoren, wanneer dit beduidend is.

3. Analyse

3.1 Coöperatieven

Aan de hand van de gegevens over de coöperatieven kunnen we de samengevoegde omzet ramen op 600 miljard BEF en het aantal werknemers op 55.000.

Wat betreft de werknemers brengt de enquête aan het licht dat het bij de coöperatieve vennootschappen vooral gaat om overige zakelijke dienstverlening (afdeling 74 van de NACE-BEL) en kleinhandel (afdeling 52 van de NACE-BEL), gevolgd door verhuur en handel in onroerende goederen (afdeling 70 van de NACE-BEL) en groothandel (afdeling 51 van de NACE-BEL). Bij de drie koplopers overwegen de accountants, boekhouders en belastingsconsulenten (klasse 7412 van de NACE-BEL), de apotheken (klasse 5231 van de NACE-BEL), en de verhuur van eigen onroerend goed (klasse 7020 van de NACE-BEL).

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Tabel 3.1 a

Coöperatieve vennootschappen: sectoren gerangschikt naar afnemend aantal werknemers en omzet in miljoen BEF

NACE	Activiteit	Werknemers	%	Omzet	%
74	Overge zakelijke dienstverlening	13.234	24,3	90.456	15,3
52	Kleinhandel	9.027	16,6	47.564	8
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	5.409	9,9	31.692	5,3
51	Groothandel	5.090	9,4	116.424	19,7
45	Bouwnijverheid	3.069	5,6	8.317	1,4
63	Vervoerondersteunende activiteiten	2.560	4,7	39.964	6,8
D+E	Industrie + Productie en distributie van elektriciteit, gas en water	2.446	4,5	160.521	27,2
85	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (ziekenhuizen niet inbegrepen)	1.967	3,6	8.189	1,4
92	Recreatie, cultuur en sport	1.509	2,8	8.174	1,4
60	Vervoer te land	1.156	2,1	13.215	2,2
72	Informatica en aanverwante activiteiten	1.101	2	3.990	0,7
64	Post en telecommunicatie	946	1,7	19.160	3,2
67	Hulpbedrijven i.v.m. financiële instellingen	903	1,7	9.334	1,6
50	Verkoop en reparatie van auto's en motorrijwielen + kleinhandel in motorbrandstoffen	897	1,6	11.300	1,9
93	Overge diensten	880	1,6	963	0,2
Overge		4.192	7,7	21.345	3,6
	Totaal	54.384	100	590.609	100

Wat betreft inkomensconcentratie valt op dat de NACE-BEL-secties D+E, die het geringste aantal personen in dienst hebben, veruit de grootste inkomensconcentratie in de hele coöperatieve sector kennen. Dit resultaat is eigenlijk voor meer dan 70% te wijten aan de activiteit van een enkele elektriciteitsproductiemaatschappij (klasse 4010 van de NACE-BEL).

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Tabel 3.1 b

Coöperatieve vennootschappen: sectoren gerangschikt naar afnemende omzet in miljoen BEF en werknemers

NACE	Activiteit	Werknemers	%	Omzet	%
D+E	Industrie + Productie en distributie van elektriciteit, gas en water	446	4,5	160.521	27,2
51		5090	9,4	116424	19,7
74	Groothandel	5090	24,3	90456	15,3
52	Overige zakelijke dienstverlening	9027	16,6	47564	8
63	Kleinhandel	2560	4,7	39964	6,8
70	Vervoerondersteunende activiteiten	5409	9,9	31692	5,4
64	Verhuur en handel in onroerende goederen	946	1,7	19160	3,2
60	Post en telecommunicatie	1156	2,1	13215	2,2
50	Vervoer te land	897	1,6	11300	1,9
67	Verkoop en reparatie van auto's en motorrijwelen + kleinhandel in motorbrandstoffen	903	1,7	9334	1,6
45	Hulpbedrijven i.v.m. financiële instellingen	3069	5,6	8317	1,4
85	Bouwnijverheid	1967	3,6	8189	1,4
92	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	1509	2,8	8174	1,4
72	Recreatie, cultuur en sport	21101	2	3990	0,7
93	Informatica en aanverwante activiteiten	880	1,6	963	0,2
	Overige diensten				
Overige		4192	7,7	21345	3,6
	Totaal	54384	100	590609	100

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

3.2 Verenigingen zonder winstoogmerk (vzw) in de dienstensector

Deze studie wordt beperkt tot de dienstensector. We gaan er van uit dat activiteiten van het tertiaire type ruim overwegend zijn in het verenigingsleven.

3.2.1 Algemene analyse

Uit de steekproef kunnen we afleiden dat er een omzet wordt gerealiseerd van ongeveer 200 miljard BEF en dat het personeelsbestand om en bij de 180.000 personen omvat.

De volgorde naar grootte van de verenigingen verschilt weinig of men ze nu naar personeelsbestand of naar omzet rangschikt.

Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (afdeling 85 van de NACE-BEL) overschaduwden telkens alle andere (41% van het personeel en 71% van de omzet). De tabellen met gedetailleerde gegevens over de activiteiten van deze sector per klasse van de NACE-BEL (**tabellen 3.2 c**) tonen een zeer duidelijk overwicht van de eigenlijke maatschappelijke dienstverlening.

Daarna volgen recreatie, cultuur en sport (afdeling 92 van de NACE-BEL) en diverse verenigingen (afdeling 91 van de NACE-BEL). Beide sectoren liggen over de hele lijn dicht bij elkaar, bij het ene criterium ligt de ene vooraan, bij het andere de tweede (lichte voorsprong van de verenigingsactiviteiten bij het personeelsbestand, lichte achterstand bij de omzet).

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Tabel 3.2 a

VZW· sectoren gerangschikt naar afnemend aantal werknemers en omzet in miljoen BEF

NACE	Activiteit	Werknemers	%	Omzet	%
85	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (ziekenhuizen niet inbegrepen)	128.125	71,4	84.910	40,9
91	Diverse verenigingen	17.754	9,9	38.593	18,6
92	Recreatie, cultuur en sport	12.837	7,2	42.351	20,4
74	Overige zakelijke dienstverlening	6.135	3,4	17.252	8,3
80	Onderwijs (basis-, voortgezet en hoger onderwijs niet inbegrepen)	5.024	2,8	4.211	2
55	Hotels en restaurants	2.242	1,2	3.846	1,8
	Overige dienstverlening	7.255	4	16.533	8,0
	Totaal	179.372	100	207.796	100

Tabel 3.2 b

VZW· sectoren gerangschikt naar afnemende omzet in miljoen BEF en aantal werknemers

NACE	Activiteit	Omzet	%	Werknemers	%
85	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (ziekenhuizen niet inbegrepen)	84.910	40,9	128.125	71,4
92	Recreatie, cultuur en sport	42.351	20,4	12.837	7,2
91	Diverse verenigingen	38.593	18,6	17.754	9,9
74	Overige zakelijke dienstverlening	17.252	8,3	6.135	3,4
80	Onderwijs	4.211	2,0	5.024	2,8
55	Hotels en restaurants	3.846	1,8	2.242	1,2
	Overige dienstverlening	16.533	8,0	7.255	4,0
	Totaal	207.696	100	179.372	100

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

3.2.2. Gedetailleerde analyse

- *Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening: tabellen 3.2 C*

Tabel 3.2 c.1

Sectoren gerangschikt naar afnemend aantal werknemers en omzet in miljoen BEF

NACE	Activiteit	Omzet	%	Werknemers	%
8532	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting	23.994	11,6	57.594	32,1
8531	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting	37 404	18	55.310	30,8
8514	Overge gezondheidszorg	9.750	4,7	8.537	4,8
8512	Medische praktijken	12.589	6,1	5.881	3,3
8520	Veternaire diensten	877	0,4	720	0,4
8513	Tandartspraktijken	297	0,1	82	0
	Totaal	84.910	40.9	128.125	71.4

Tabel 3.2 c.2

Sectoren gerangschikt naar afnemende omzet in miljoen BEF en aantal werknemers

NACE	Activiteit	Omzet	%	Werknemers	%
8531	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting	37 404	18	55.310	30,8
8532	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting	23.994	11,6	57.594	32,1
8512	Overge gezondheidszorg	12.589	6,1	5.881	3,3
8514	Medische praktijken	9.750	4,7	8.537	4,8
8520	Veternaire diensten	877	0,4	720	0,4
8513	Tandartspraktijken	297	0,1	82	0
	Totaal	84.910	40.9	128.125	71.4

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

• *Onderwijs*

Tabel 3.2 D
Omzet in miljoen BEF en aantal werknemers

NACE	Activiteit	Omzet	%	Werknemers	%
8042	Volwasseneneducatie en overige vormen van onderwijs	4.146	2	4.988	2.8

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

3.2.3 Evaluatie van het belang van een aantal sectoren van de verenigingseconomie in de algemene economie.

Aangezien we geen verwerkte gegevens hebben voor de sectoren onderwijs (afdeling 80 van de NACE-BEL), gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (afdeling 85 van de NACE-BEL) en diverse verenigingen (afdeling 91 van de NACE-BEL), beperken we ons hier tot een berekening voor de afdelingen 55 (hotels en restaurants), 74 (overige zakelijke dienstverlening) en groepen 92.1 (activiteiten op het gebied van film en video) en 92.4 (persagentschappen) van de NACE-BEL. De vergelijking heeft betrekking op de geaggregeerde omzet en het aantal werknemers.

Tabel 3.2.3.

NACE	Activiteit	Werknemers			Omzet (in miljoen BEF)		
		Totaal (1)	vzw (2)	Ratio (2) (1) in %	Totaal (1)	vzw (2)	Ratio (2) (1) in %
55	Hotels en restaurants	149.047	2.242	1,5	268.646	3.846	1,4
74	Overige zakelijke dienstverlening	316.414	6.135	1,9	1.010.099	17.252	1,7
921	Activiteiten op het gebied van film en video	3.886	200	5,1	24.460	230	0,9
924	Persagentschappen	490	8	1,7	1.158	3.845	3,3

3.2.4 Analyse van de bezoldigde werkgelegenheid, de personeelskosten, de middelen en het cliënteel van de vzw's voor de belangrijkste sectoren uit de verenigingseconomie.

- *Bezoldigde werkgelegenheid*

Tabel 3.2.4 a Totaal aantal werknemers in loondienst

NACE	Activiteit	Totaal aantal werknemers in loondienst
55	hotels en restaurants	2.489
74	overige zakelijke dienstverlening	8.274
80	onderrwijs	5.105
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	127.705
91	diverse verenigingen	16.151
92	recreatie, cultuur en sport	11.633

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Tabel 3.2.4 aa .

Werknemers in loondienst, onderworpen aan de sociale zekerheid *

NACE	Activiteit	Totaal*	Voltijds*	Deeltijds	Met leercontract
55	hotels en restaurants	93,9	60,1	33,9	0,1
74	overige zakelijke dienstverlening	97,8	76,4	21,2	0,3
80	onderwijs	92,6	50,5	39,2	2,9
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	93,1	49,2	43,8	0,1
91	diverse verenigingen	89,6	57,2	32,1	0,2
92	recreatie, cultuur en sport	94,1	58,3	35,8	0,7

*(in % van het totale aantal werknemers in loondienst)

Tabel 3.2.4 ab

Werknemers in loondienst met een prime- of dac-contract*

NACE	Activiteit	Totaal*	Voltijds	Deeltijds
55	hotels en restaurants			
74	overige zakelijke dienstverlening	6	4,5	1,5
80	onderwijs	2,2	1,6	0,5
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	7,4	6	1,4
91	diverse verenigingen	6,9	2,6	4,3
92	recreatie, cultuur en sport	10,5	6,7	3,8
		5,2	4,4	0,7

*(in % van het totale aantal werknemers in loondienst)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

- *Personeelskosten*

Tabel 3.2.4 b Totale kosten

NACE	Activiteit	Totale kosten
55	hotels en restaurants	2.029
74	overge zakelijke dienstverlening	13.950
80	onderwijs	4.844
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	115.178
91	diverse verenigingen	20.903
92	recreatie, cultuur en sport	23.673

* (in miljoen BEF)

Tabel 3.2.4 ba Aandeel van de verschillende posten in de totale kosten

NACE	Activiteit	brutolonen en directe sociale voordelen**	werkgeversbijdragen aan de sociale zekerheid**
55	hotels en restaurants	71,7	24,3
74	overge zakelijke dienstverlening	68,5	22,2
80	onderwijs	71,9	21
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	71,1	22,5
91	diverse verenigingen	71	20,9
92	recreatie, cultuur en sport	78,8	21,4

* in % van de totale kosten

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Tabel 3.2.4 ba vervolg

NACE	Activiteit	Werkgeversbijdragen voor extralegale verzekeringen	Terugbetalingen en vergoedingen voor vrijwilligers
55	hotels en restaurants	0,9	0,2
74	overige zakelijke dienstverlening	4,0	0
80	onderwijs	0,7	0,7
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	0,7	0,1
91	diverse verenigingen	2,4	0,2
92	recreatie, cultuur en sport	1,1	0,4

* in % van de totale kosten

Tabel 3.2.4 ba vervolg

NACE	Activiteit	Betalingen aan uitzendbureaus *	Andere (excl. honoraria voor zelfstandigen) *
55	hotels en restaurants	2,1	8,8
74	overige zakelijke dienstverlening	0,9	4,3
80	onderwijs	0,6	3,9
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	0,4	4,2
91	diverse verenigingen	0,6	4,3
92	recreatie, cultuur en sport	0,3	3,2

* in % van de totale kosten

Om te beginnen: de prime- en DAC-contracten (en a fortiori de opsplitsing ervan: door de overheid gefinancierde loonbijdragen, loonsupplementen en door de vereniging gestorte sociale voordelen, werkgeversbijdragen op loonsupplementen) komen in het hoofdstuk **personeelskosten** niet voor, aangezien de hiermee verbonden bedragen te verwaarlozen zijn (lager dan 5 honderdsten van %)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Bij de personeelskosten toont een kort overzicht van de terugbetalingen en vergoedingen voor vrijwilligers aan, dat er binnen de verenigingseconomie een niet te verwaarlozen deel vrijwilligerswerk wordt gepresteerd, ook al beschikken we niet over gegevens over het aantal personen dat in dat statuut werkt.

- *Middelen (excl. giften)*

Tabel 3.2.4 c Totale middelen

NACE	Activiteit	Totale middelen
55	hotels en restaurants	6.918
74	overige zakelijke dienstverlening	29.832
80	onderwijs	10.129
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	176.342
91	diverse verenigingen	53.205
92	recreatie, cultuur en sport	48169

* in miljoen BEF

Tabel 3.2.4 ca Aandeel van de verschillende posten in de totale middelen (excl. giften)

NACE	Activiteit	verkoop van goederen en diensten * (omzet)	voorraadwijzigingen van geproduceerde goederen *	occasionele verrichtingen *	leden-bijdragen *
55	hotels en restaurants	75,2	0	0,4	3,5
74	overige zakelijke dienstverlening	68,1	0,4	0	12,2
80	onderwijs	38	0	0,1	3,1
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	45,7	0	0,2	1,5
91	diverse verenigingen	27,8	0	1,4	34,9
92	recreatie, cultuur en sport	29,9	0	0,2	4

* in % van de totale middelen (excl. giften)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Tabel 3.2.4 ca . vervolg

NACE	Activiteit	werkingssubsidies van de overheid*	waarvan loonsubsidies*
55	hotels en restaurants	9,6	0,3
74	overige zakelijke dienstverlening	4,6	0,6
80	onderwijs	43,6	7,1
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	41,9	3,3
91	diverse verenigingen	21,8	2
92	recreatie, cultuur en sport	15,7	0,6

* in % van de totale middelen (excl. giften)

Tabel 3.2.4 ca vervolg

NACE	Activiteit	investerings- subsidies van de overheid*
55	hotels en restaurants	1,4
74	overige zakelijke dienstverlening	0
80	onderwijs	1,4
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	1,2
91	diverse verenigingen	0,8
92	recreatie, cultuur en sport	1

* in % van de totale middelen (excl. giften)

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

- *Giften*

Tabel 3.2.4 d Giften

NACE	Activiteit	giften in geld**	giften in natura**
55	hotels en restaurants	0,5	0
74	overige zakelijke dienstverlening	2,1	0
80	onderwijs	5,5	0,5
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	5,9	0
91	diverse verenigingen	5,2	0
92	recreatie, cultuur en sport	3	0

** in % van de som van de totale middelen en giften

- *Aankoop van goederen*

Tabel 3.2.4 e Aankoop van goederen * (evaluatie van het aandeel van de commerciële activiteiten in de omzet naar hun kostprijs)**

NACE	Activiteit	aankoop van goederen** *
55	hotels en restaurants	5,9
74	overige zakelijke dienstverlening	1
80	onderwijs	1,1
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	2,3
91	diverse verenigingen	8,3
92	recreatie, cultuur en sport	7,1

*** in % van de omzet

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

- *Klanten*

Tot slot geven we hier de structuur van het cliënteel van de verenigingen, sector per sector.

Tabel 3.2.4 f : structuur van het cliënteel van de verenigingen

NACE	Activiteit	gezinnen	ondernemingen	overheid	VZW
55	hotels en restaurants	67,8	9,1	11,1	8,9
74	overige zakelijke dienstverlening	13,8	57,6	10,6	9
80	onderwijs	56	20,3	9,9	12,7
85	gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	77,9	7,1	6,1	4,4
91	diverse verenigingen	47,2	21,6	5,9	14,5
92	recreatie, cultuur en sport	58,7	11,2	10,4	14

Hier blijkt dat de verenigingen een gedrag vertonen dat overeenstemt met dat van hun respectieve sectoren, waarbij de “overige zakelijke dienstverlening” zich vooral richt tot ondernemingen en de andere sectoren tot huishoudens.

Jaarlijkse enquête naar de structuur van de ondernemingen – Diensten 1998

Slotbeschouwingen

Uit de gedetailleerde gegevens over de **middelen** kunnen we een aantal besluiten trekken:

- 1 de hoofdmoot van de middelen van hotels en restaurants, alsook van de overige zakelijke dienstverlening komt uit de verkoop van goederen en diensten.
2. de overige zakelijke dienstverlening en de diverse verenigingen halen een niet onaanzienlijk deel van hun middelen uit ledenbijdragen.
- 3 de middelen van onderwijs, gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening komen vooral uit verkoop van goederen en diensten en overheidssubsidies.

Wat de structuur van de verkoop van goederen en diensten betreft, kunnen we bij gebrek aan enig verdelingscriterium uiteraard geen conclusies trekken over de profit- of non-profit aard van deze of gene sector. Het weinig uitgesproken profiel van de geaggregeerde resultaten laat hoogstens veronderstellen dat elke sector een aantal individuele, kwalitatief zeer contrasterende toestanden inhoudt: zo schommelt bij de beschouwde sectoren het aandeel van de verkoop in de totale middelen tussen 29.9% en 75.2%.

In zo'n geval kan het nuttig zijn enkele individuele gevallen te onderzoeken die onze vaststelling kunnen verduidelijken. We kiezen als voorbeeld de sector gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (afdeling 85 van de NACE-BEL).

8512	Medische praktijken
	CENTRE MEDICO SOCIAL POUR TOXICOMANES ASBL LAMA
	LOGOPEDISCH REVALIDATIE - CENTRUM DEINZE VZW
	CENTRE BELGE D'EDUCATION THERAP POUR INFIRMES MOTEURS CEREBRAUX
	INSTITUUT VAN HET HEILIG HART VZW
	CENTRE NATIONAL DE PREVENTION & DE TRAITEMENT DES INTOXICATIONS
	GEZONDHEIDSCENTRUM – ARRONDISSEMENT MECHELEN VZW
8514	Overige gezondheidszorg
	CROIX JAUNE BLANCHE DE LA PROVINCE DU LUXEMBOURG ASBL
	CROIX JAUNE ET BLANCHE DE NAMUR ASBL
	CENTRALE DE SERVICES A DOMICILE DES FEMMES PREVOY SOCIAL.
	THUISVERZORGING DE VOORZORG BOND MOYSON VZW
	VZW VLAAMSE VERENIGING VOOR RES. GEZONDHEIDSZORG EN TUBERCULOSEBEG.
	CENTRUM VAN DE OOSTKUST VOOR LOGOPEDIE EN GEHOORREVALIDATIE VZ
8531	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting
	KONINKLIJK INSTITUUT ONZE LIEVE VROUW TER ENGELEN VZWD
	M.P.I.SINT LODEWIJK - ZUSTERS VAN LIEFDE VZW
	HEUREUX ABRI MOMIGNIES ASBL -
	ASBL LA CITE JOYEUSE -
	LEVENSLUST VZW -
	AVE REGINA VZW -
	INSTITUTS MEDICO - SOCIAUX DE CINEY ASBL
	GEHANDICAPTENZORG - MARIA TER ENGELEN VZW
	OPENLUCHTOPVOEDING VZW -
	STERRENHUIS VZW -
	ZONNELIED VZW -
	NURSINGTEHUIS ENGELBEWAARDER VZW -
	VZW FAC SIMILITER -

	ASBL L'ENTRAIDE PROTESTANTE
	ASBL ASSOCIATION ST JEAN DE DIEU -
	CONSOLATA VZW -
	MAISON D'ENFANTS - REINE MARIE HENRIETTE ASBL
	CENTRE MUTUAL. NEUTRE DE BIEZ -
	INSTITUT ST JOSEPH ASBL -
	L'ARCHE EN BELGIQUE ASBL -
	ASBL INSTITUT MEDICO - PEDAGOGIQUE SAINT MICHEL
	STE ROYALE DE PHILANTHROPIE DE - MAISON DES AVEUGLES ASBL
	CENTRUM MOTORISCH - GEHANDICAPTEN VZW DE HEIDE
	ASBL EMMAUS -
	ASBL LES JOURS PAISIBLES -
	HOME ST FRANCISCUS VZW -
8532	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting
	CRECHE SAINTE-GERTRUDE ASBL -
	Entr'Aide des Travailleuses -
	Croix-Rouge de Belgique - Commun - francophone - Activites internat.
	RODE KRUIS - VLAANDEREN INT. - T.A.V AXEL VANDE VEEGATE
	Centrum Jongeren en Gezinsbegeleiding van Zuid-West-Vlaanderen
	Mouvement contre le Racisme, l'Antisemitisme et la Xenophobie
	ASBL ACTION POUR LE DEVELOPPEMENT
	De Socialistische Vooruitziende Vrouwen Gent-Eeklo
	VZW TEWERKSTELLINGS- EN OPLEIDINGSPR
	VZW SOCIAAL - CENTRUM KRINGLOOPATELJEE
	CULTURE ET SANTE ASBL -
	Psycho-Medisch-Sociaal Centrum D - voor Studie- en Beroepsorienter

Evaluatie van het product van de verenigingen

In deze voorbeelden is de toegevoegde waarde tegen marktprijs¹ regelmatig negatief. Die notie is dus bij vele organisaties uit de verenigingssector niet geschikt om een aanvaardbare evaluatie van het product te leveren. Voor *non-profitorganisaties*, zoals we die hierna definiëren, zou de toegevoegde waarde tegen factorkosten (toegevoegde waarde tegen marktprijs plus overheidssubsidies) een aanvaardbare evaluatie kunnen opleveren.

Criteria ter onderscheiding van profit- en non-profitverenigingen

Om binnen de verenigingssector de echte non-profitverenigingen te onderscheiden lijkt de toegevoegde waarde tegen marktprijs een interessante indicator op te leveren. Een negatieve toegevoegde waarde tegen marktprijs zou typisch zijn voor organisaties die hun kosten van intermediair verbruik niet kunnen dekken door de ontvangsten op de markt. Toch volstaat dit criterium niet om profit- en non-profitverenigingen te onderscheiden. Alleen al in de hierboven aangehaalde voorbeelden zijn er vele organisaties die een *positieve* toegevoegde waarde tegen marktprijzen produceren maar waarvan de rendabiliteitsgraad toch *negatief* is (verschil tussen de toegevoegde waarde tegen marktprijs en de verhouding personeelskosten/omzet): deze organisaties slagen er met andere woorden niet in hun personeelskosten te dekken zonder overheidsfinanciering, hoewel ze de kosten voor intermediair verbruik dekken uit de eigen middelen.

¹ Berekend op basis van de omzet (definitie Eurostat, variabele 12110), die behalve de verkoop van goederen en diensten ook nog omvat: huur, bijdragen, product van occasionele verrichtingen, **maar niet de werkingssubsidies van de overheid.**

Het is van belang een duidelijke definitie te hebben van "profit". Het gaat er niet om verenigingen te onderscheiden die, zoals privé-ondernemingen regelmatig substantiële winstmarges kunnen vrijmaken, aangezien die notie juridisch niet gangbaar is in de verenigingseconomie, maar wel zulke die de lonen kunnen dekken met niet-gesubsidieerde inkomsten op de markt.

Het equivalent van het bruto exploitatieoverschot (de basiswinstmarge) - hier de toegevoegde waarde tegen marktprijs min personeelskosten - zou een goed identificatiecriterium voor verenigingen met voornamelijk profit-activiteiten kunnen opleveren. Vzw's die aan die beschrijving beantwoorden zouden dan kunnen opgenomen worden in de Structuurenquête bij de ondernemingen.

In diezelfde optiek zou men geneigd kunnen zijn de structuur van de werkingstoelagen te analyseren, in de hoop uit een duidelijk profiel van hun verdeling op geaggregeerd niveau besluiten te kunnen trekken over de verdeling van de verschillende sectoren tussen profit- en non-profitactiviteiten - en van daaruit voor elke vzw een individueel identificatiecriterium af te kunnen leiden. Nogmaals moet men vaststellen dat deze verdeling niet homogeen is² en zelfs niet overeenstemt met die van de verkoop van goederen en diensten (aangezien de zwaarst gesubsidieerde sectoren niet de minst profit-georiënteerde zijn).

Wij willen er slechts aan herinneren dat we voorstelden het verschil tussen toegevoegde waarde tegen marktprijs en personeelskosten als individueel verdelingscriterium te gebruiken omdat een vereniging die *na aftrek van de subsidies* een positieve of nul-"winst" overhoudt terecht als profit-vereniging mag beschouwd worden (hoewel men zich kan indenken dat een niet-gesubsidieerde vereniging volledig in haar eigen behoeften kan voorzien uit bijdragen, occasionele verrichtingen en overige huurgelden - rubrieken die allemaal onder de definitie vallen die Eurostat aan omzet van vzw's geeft). *Dat wil helemaal niet zeggen dat diezelfde organisatie geen subsidies krijgt.* Maar de analyse van de subsidiëring van de rendabele economie in het algemeen, valt buiten het kader van deze studie.

² Onderwijs, gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening zijn veruit de zwaarst gesubsidieerde sectoren, hotels en restaurants en overige zakelijke dienstverlening zijn de hekkensluiters.

Informatie

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek

Waar vindt u de informatie van het N.I.S.?

In vijf grote steden van het land heeft het publiek toegang tot:

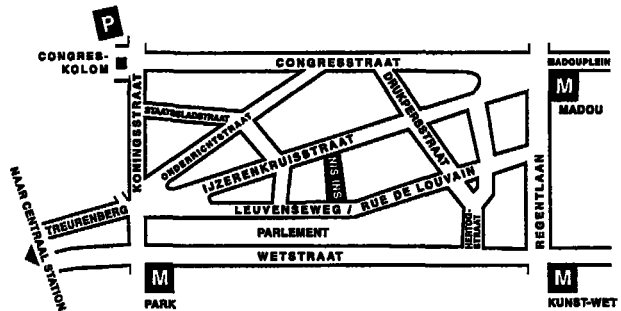
- ◊ Jaarboeken, gespecialiseerde publicaties en een selectie van diskettes en cd-rom's.
- ◊ Een leeszaal, waar men de publicaties van het N.I.S., andere ministeries en Belgische en internationale instellingen kan raadplegen.

Al onze bibliotheken zijn op werkdagen open van 9 tot 12 en van 13 tot 16 uur.

Brussel

Leuvenseweg 44, 1000 Brussel
tel. 02/548 63 65 – 02/548 63 66 fax 02/548 63 67
e-mail info@statbel.mineco.fgov.be

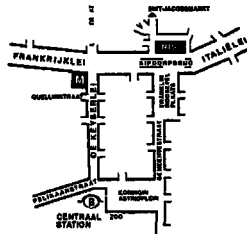
Trein (B) Centraal Station of station Congres
Metro (M) lijn 1A en 1B, station Park of Kunst-Wet
lijn 2, station Kunst-Wet of Madou
Tram-Bus 92, 93, 94 halte Park
65, 66 halte Druipersstraat
29, 63 halte Congres
Parking (P) Administratief Centrum (betaalparking)

Antwerpen

Italiëlei 124 - bus 85, 2000 Antwerpen
tel. 03/229 07 00 fax 03/233 28 30
e-mail info.antwerpen@statbel.mineco.fgov.be

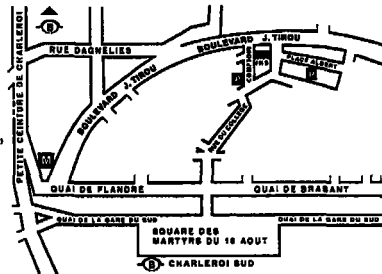
Trein (B) Centraal Station
Metro (M) halte Opera
Tram-Bus viakbij (Fr. Rooseveltplaats)

Charleroi

Centre Albert, place Albert 1er, 8ste verd., 6000 Charleroi
tel. 071/ 32 44 72 fax 071/ 32 44 71
e-mail info.charleroi@statbel.mineco.fgov.be

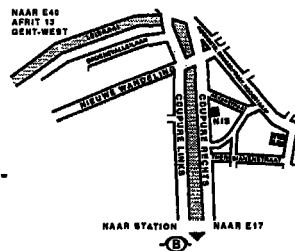
Trein (B) Charleroi Sud, 10 min van het station (Place Buisset, Rue du Collège, Rue de Marchienne)
Bus halte Tirou
Autoweg kleine ring van Charleroi - uitrit Gare du Sud
Parking (P) betaalparking tegenover het NIS

Gent

Coupure rechts 620, 9000 Gent
tel. 09/267 27 00 fax 09/267 27 29
e-mail info.gent@statbel.mineco.fgov.be

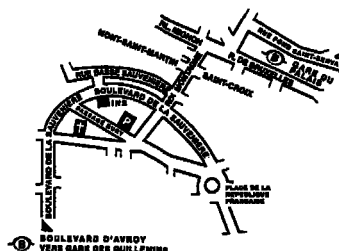
Trein (B): Gent St.-Pieters
Tram-Bus 40, 43 halte Theresianenstraat
Autoweg: gemakkelijk bereikbaar langs E40 (uitrit 13 - Gent-West/Drongen)
Parking (P): op de "Coupure Rechts"

Luik

Bd de la Sauvenière 73-75, 4000 Luik
tel. 04/223 84 11 fax 04/222 49 94
e-mail info.liege@statbel.mineco.fgov.be

Trein (B): station Guillemins of Palais
Tram-Bus (Guillemins) 1 et 4 halte Sauvenière
Parking (P): Neujean (op 20 m - zelfde straatkant)
Mercure (tegenover)

Het N.I.S. verspreidt tal van producten die de Belgische socio-economische realiteit in cijfers weergeven.

Al deze producten, opgenomen in onze catalogus, kunt u verkrijgen in onze regionale centra of bij onze dienst documentatie - verkoop in Brussel. Onze catalogus wordt u op eenvoudige aanvraag toegestuurd. (zie adressen hiernaast)

Een keuze uit onze gegevens en de lijst van onze publicaties vindt u eveneens op onze website: <http://statbel.fgov.be>

Economie en financiën : andere publicaties

Verkoop van onroerende goederen

Deze publicatie geeft informatie over het aantal, de oppervlakte of de verkoopprijs van gronden, gebouwen, eigendommen en appartementen per provincie en per gemeente.

De resultaten worden opgesteld aan de hand van de notariële akten, zowel voor onderhandse als voor openbare verkopen. De statistieken zijn eveneens verkrijgbaar op diskette of via e-mail. Op eenvoudige vraag kunnen wij U ook meer gedetailleerde of bijkomende, niet in de publicatie vermelde informatie leveren.

BTW-statistieken

De informatie uit het bestand van de BTW-aangiften worden door het NIS verwerkt om statistieken te berekenen en te publiceren over het aantal aangevers en het bedrag van hun omzet, hun investeringen en hun uitvoer (of soortgelijke verrichtingen). Al die gegevens worden gegroepeerd naar aard van de activiteit volgens de NACE 70-nomenclatuur op 3 cijfers. Zij zijn driemaandijks verkrijgbaar per gewest en jaarlijks per arrondissement. Er worden eveneens maandcijfers gepubliceerd per gewest, maar dan volgens de NACE 70-nomenclatuur op 2 cijfers. Alle gegevens zijn leverbaar op papier of diskette of per e-mail.

Enkele andere publicaties

Algemene Publicaties

Regionaal Statistisch Jaarboek
Statistisch tijdschrift – *Maandelijks*
Weekbericht

Grondgebied en leefmilieu

Statistiek van de bodembezetting (diskette)
Overzicht milieustatistieken - *Jaarlijks*

Bevolking

Huishoudens en familiekeren – *Jaarlijks*
Totale bevolking op 1 januari - *Jaarlijks*
Bevolkingsvooruitzichten 2000/2050 - *Jaarlijks*

Samenleving

Enquête naar de arbeidskrachten – *Jaarlijks*
Fiscale statistiek van de inkomens - *Jaarlijks*

Landbouw

Land- en tuinbouwteiling op 15 mei - *Jaarlijks*

Industrie

Industriële productie en bouwbedrijf - *maandelijks*

Handel, diensten en vervoer

Maandelijkse vervoerstatistieken – *maandelijks*
Binnenlandse handel - *jaarlijks*

Eerste uitgave

Gedrukt door de
drukkerij van het NIS
B-1000 Brussel

Jun 2001

Statistische domeinen

- Algemeen
- Grondgebied en leefmilieu
- Bevolking
- Samenleving
- Economie en financiën
- Landbouw en aanverwante activiteiten
- Industrie
- Diensten, handel en vervoer

NIS NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK
B-1000 Brussel
tel. 02/548.63.65 - 02/548.63.66
fax 02/548.63.67

6 € | 242 BEF
ISSN 1374 - 0172

<http://statbel.fgov.be>
info@statbel.mineco.fgov.be